

HÉTFŐI NAPLÓ

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egy évre 100.000 K
Félévre 50.000 K

EGYES SZÁM ÁRA:

Magyarországon 2000 K. Jugoszláviában 4 dinár. Ausztriában 2500 osztrák korona

POLITIKAI HETILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ELEK HUGO

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. kerület, Rökk Szilárd uca 3. szám

Telefón: J. 8-94, vasárnap este: J. 62-38

XV. évfolyam

Budapest, 1924 november 3

41. szám

Nagyatádi Szabó István 1863—1924

Erdősokonya, november 1.

Nagyatádi Szabó István, volt földművelésügyi miniszter, november 1-én, szombaton délben 12 óra 31 perckor Erdősokonyán, családi otthonában vadászatra készülve hirtelen összeesett és meghalt

Nagy, Komoly, munkás élet zárt le halottak napjának vizsgálatán az erdőesokonyai kiscsajda kúrián. Szabó István volt földművelésügyi miniszter, a kiscsajda párt vezére, a magyar politika egyik legprezansabb reprezentánsa — mint először egy szűkszavu távirat jelentette — szombaton délelőtt családjában körében elhalálozott.

Nem tartoztunk azok közé, akik Nagyatádi Szabó Istvánt és programját minden időben, minden körülmények között és egészében magunkévá tettük volna, de bármennyire nagy távolságok választottak el attól a férfitől és politikustól, űkít az új kor Dózsa Györgyének szerettek elnevezni, mint életében, úgy tragikus, váratlanul jött halálában az elismerésnek zúzáit hajtuk meg előtte.

Az erdőesokonyai kiscsajda kúriától a miniszteri bársonyszékig erős ívelést mutat pályája, mely telve volt felfás küzdelmekkel, komoly nagy munkával, sok-sok csalódással és csak kevés örömmel és díszséggel. Mert valljuk be, Nagyatádi bármennyire is nem remélt karrierit futott be, tragikus hőse a magyar politikának.

Ő volt az első eszmás kiscsajda tagja a magyar törvényhozásnak és hosszú évek küzdelmeiben egyedül, árván, sőt ellenségként kezelve állt a magyar parlamentben. És dolgozott azzal az erővel, amelyet a szűz földből merített. És mikor győzött, amikor keserves és sokszor verhe menő harcok után eszméi diadalt arattak, ő, a munkás, a teremto háttérbe szorult, ő, akinek tömegei voltak, csak névleg volt vezér s eszméi csak külsőségeiben valósultak meg.

Nagyatádi Szabó István tragikus hőse a magyar politikának. Munkája, küzdelmei egyenesen praedestináltak arra, hogy a magyar föld népének nagy vezére legyen, aki vezet, akinek tömegei vannak, aki diktálhat, irányt szabhat a magyar politikának.

De Nagyatádi nem volt vérbéli politikus, nem volt forradalmár s ezért nem lehetett soha a modern viszonyok Dózsa Györgyévé se. Ő megállt a féluton, hallagott. Voltak érzései, de nem volt soha elhatározása. És ez volt a tragikum.

Csak a legutóbbi napok esemélynél is ezt igazolták. Nagyvárd, az ellenzék vezérévé lehetett volna, aki egymaga kormányokat bukthatt, aki maga szabhatta meg, sőt

merre fordítsák az ország szepterét. De ő nem tudta magát elhatározni. Megalkudott s ezzel elvesztette súlyát, erejét.

Egyszerien nemes lelke nem volt iskolázott a politikai raffiniériákban. Amint érzett, úgy beszélt és így is vetekedett. Ez volt a tragikum. Szívét kitérta, mindenki ismerete és kihasználta. Ezért kellett neki a csekély pillanataiban mindig megalkudnia és ezért nem fejezhet be sohasa a művét.

Egy másik tragikum életének és alkotásainak, hogy csak ő maga volt nagy, aki mindent és mindenkit magához vonzott, magába olvasztott, de magából másnak mit sem nyitott meg. Alkotásai, melyekbe lelkenek egész energiáját ölte, ezért nem lesznek, nem lehetnek örök értékek.

A kiscsajdapárt az ő lelkéből sarjadzott ki, de hiba volt, hogy ez ő

maga volt. Hasonlóan a földreform. Félő, hogy magával sirba vitte mindkettőt.

Ma, amikor koporsója köré léleken az ország gyűl össze, nem tagadhatjuk meg tőle csodálatunkat és elismerésünket. Nagy volt, férfi volt. Az igazi magyar őserő. Tiszta, mint a magyar erdők gyors esőborán párája, termékeny, mint az ősi magyar humus.

Hogy nem lett egy Rákóczi Ferencé, egy Kossuth Lajosé, amikor erre minden praedesztinálta, az nem képezzék mulott, hanem sorának tragédiáján. Ha nem is lett az, amivé lennie kellett volna, a neve, a személy fogalom volt az országban, a lista becsület, a kártató és magyar erő szimbolusa s amikor a nagy halott ravatalára helyezték korozunkat, az nemcsak az elismerés, hanem a magyarság csodálatáé is.

Az első hírek egyértelműen úgy szóltak, hogy nagyatádi Szabó István halálának oka agyverzés volt. Ezt a megállapítást a később érkező hiteles adatok is igazolták.

Tanfűcskozás a földművelésügyi miniszterlumban

Az egységes párt vezetőségének Budapestben tartozkódó tagjai még a szombati napon megbeszélésre jöttek össze Mayer János pártelnök lakásán, ahol Erdődy Harrach Tibamért bízták meg a temetés előkészítésével. Vasárnap délelőtt fél 10 órakor a földművelésügyi miniszterlumban tartottak értekezletet, a melyen Mayer János, az egységespárt elnöke, Schandl Károly, földművelésügyi államtitkár, Mayer Károly, az elnöki osztály vezetője és Tankovics Miklós vettek részt, aki Erdősokonyáról időközben Budapestre érkezett, hogy itt a család megbízásából tárgyaljon a temetés részleteiről.

Az értekezlet után

Schandl Károly dr.

a következőket mondta a *Hétfői Napló* munkatársának:

— A legközelebbi teendőkről tárgyalunk. Megállapodtunk abban, hogy *nagyatádi Szabó Istvánt a földművelésügyi miniszterlumban maga halottjának tekintik*, gyászjelentést ad ki és az övezgynek részvétáviratot küld. A temetésen vezetémmel megjelennek az államtitkárok, az ügyosztályvezetők és az elnöki osztály összes tagjai. Táviratilag csendeltem, hogy az összes alantas hatóságok gyászhozózt tűzzenk ki. Végül intézkedtem, hogy nagyatádi Szabó István areképének megfestéséről gondoskodás történjék. Az areképet *Karlovsky* vagy *Stettha* forja megfesteni.

Meghalt Nagyatádi Szabó István

A székeln., amelyre *Bethlen* István gróf miniszterelnök pártját alapozta, ledől: nagyatádi Szabó István, volt földművelésügyi miniszter, az egységes párt egyik alapítója, az országos kiscsajdamozgalom megszervezője és évtizedeken át hívatott vezére szombaton délben 12 óra 31 perckor Erdősokonyán családi otthonában meghalt.

Hogyan halt meg Nagyatádi?

Szombaton reggel vadászatra készül. Vadásztársai reggel 9 órakor eljöttek érte. A miniszter vállára vette puskáját és a társasággal az udvarra ment, hirtelen azonban, hocsánatot kérve, ismét visszatért szobájába. A társaság az udvaron várakozott. A mikor nagyatádi Szabó István hosszabb ideig nem került elő, érte mentek. Szobájában ülő helyzetben, eszméletlen állapotban találtak. Nyomban orvost hívtattk, aki agyverzést állapított meg. Ad

Az első hír

A hír pörök alatt szárnya kelt. Budapestben az első értesítést dr. Mayer Károly államtitkár, a földművelésügyi miniszterium elnöki osztályának vezetője kapta, akit Tankovics Miklós, az elhunyt nagyatádi Szabó István veje, táviratilag értesített a halálestéről.

Ugyanezak távirati értesítést kapott az egységes párt titkársága, valamint a nemzetgyűlés elnöksége is. Telefonon akarták tudatni a gyászhiert gróf Bethlen István miniszterelnökkel is, aki azonban az ünneppapokat *Almásy* László, az egységes párt alelnökének társaságában a Hortobágyon töltötte, ahová Kálly Tamás vadludvadászatra hívta meg. A telefonüzenetet zommal továbbították a Hortobágyra, de így is csak szombaton este értesült a miniszterelnök a kiscsajdák vezérének váratlan haláláról.

Gyász és izgalom az egységes pártban

A földművelésügyi miniszterium elnökségének tanfűcskozása után az egységes pártban volt bizalmas megbeszélés. A párt *Eszterházy ucai klubhelyiségében az egész vasárnap folyamán hora reggeltől az éjszakai órákig szokatlanul nagy élénkség és izgalom uralkodik*. A párt tagjai nagy számmal jelentek meg és a haláleset részletei iránt érdeklődtek. Csakhamar megjött

Tankovics Miklós, Nagyatádi Szabó veje

is, aki a következőket mondotta: — *Remesem, amint szokta volt, jól megreggelizett az apósom és felvette jegyveret, hogy vadászatra induljon. Igen jól érezte magát a megelőző napokban és senki sem gondolt volna katasztrófára. Alig-hogy elindult, az utóban hirtelen*

Látogatás

az erdőcsokonyai halottasházban

Felelősen híresztelések Nagyatádi haláláról — Az utóbbi idők izgalmai nagyon megviselték — Mit beszélnek Erdőcsokonyán?

„Azt hittem néhány nap előtt, hogy a boldogság napjai jönnek — mondja az özvegy

Erdőcsokonya, 1924. november 2.

A Hétfői Napló kiküldött munkatársának telefonjelentése Nagyatádi Szabó István halálának hír örüsi megdöbbenést és izalmat keltett mindenfelé. Köztudomású, hogy Szabó István, mint a kiscgazdák vezére, még most is súlyosabb szerepet játszott a magyar politikai életben, mint sok aktív miniszter. És a tény az oka annak, hogy halálának hírével kapcsolatban Budapesten és Somogy vármegyében, arról kezdtek beszélni, hogy

Szabó István nem természetes halállal halt meg, hanem önkéntes véget életének.

Az beszélték, hogy Szabó István az utóbbi idők izgalmi következtében mindinkább összeroppant és így sokan természetesnek és indokoltak tartják azt a feltevést, hogy öngyilkos lett.

Az érdeklődés középpontjában így a mai nap folyamán Erdőcsokonya került, a kis somogyi falu, ahonnan elindult utjára egy egyszerű parasztagazda gyermekének nagy karrierje, ahol éveken keresztül, mint földműves dolgozott, kinövelte, élt Szabó István, amíg ezse, kiartása és ragyogó tehetsége a kiscgazdák vezérévé emelte.

Hirtelen kapott agyvérzést Nagyatádi

A Hétfői Napló munkatársa a haláleset hírére tegnap este leutazott Erdőcsokonyára s sikerült megállapítania Szabó István halálának fontos körülményeit. Nagyatádi Szabó szombaton reggel vadászatra akart menni egy társasággal, mely somogyi kiscgazdák és iparosokból állott. A társaság sokáig várt, de a volt miniszter csak nem jött. Egyszer csak azt vették észre, hogy házában az udvarán nagy lótas-futás van és kiabálás, sikoltozás hallatszik. A társaság egyik tagja belépett az udvarba. Ebben a percben voaszolták keresztül az udvaron az eszméletlen Szabó Istvánt. A leánya és a felesége vittek a karjaikban. Néhány perccel előbb lett rosszul. Már utraékesen és kiment az udvarba, mikor

hirtelen agyvérzést kapott.

Mire a családja észrevette már eszméletlen állapotban volt. Azonnal bevitték a nappali szobába és lefekteték a díványra.

A volt miniszter idősebbik leánya Márkó Istvánné, Szabó Mariska azonnal orvosért küldött. Dr. Kuch János erdőcsokonyai körorvos csakhamar meg is érkezett. Ez fél kilenc óra körül történt. Az orvos megvizsgálta a beteget és kétoldali agyvérzést konstatait. Morfinum és kokaininjekcióval próbálta élesztetni, de kísérlete nem sikerült.

Közben még dr. Schwartz Ernő főorvosért is elküldték, aki feltételesen orvosként érkezett meg. Ő is megállapította a betegségét és kijelentette, hogy csak érvágással lehet segíteni. Azonnal

felvágta nagyatádi Szabó karján a főeret. —

azonban ez a kísérlet sem sikerült. Szabó István nem tért magához, bár az orvosok mindenfelével megpróbálkoztak.

Egy óra tíz perckor meghalt.

Nagyatádi állapota reménytelen volt

Dr. Kuch János már tíz óra körül látta, hogy nagyatádi Szabó állapota

ta reménytelen, ezért azonnal sürgőnyt menesztett a volt miniszter fiatalabbik leányához Tankovics Miklósnéhoz, aki Budapesten a Budafoki-úton lakik. Ez a sürgöny nagyon szűkszavú volt. Az áll benne, hogy nagyatádi Szabó szombaton reggel rosszul lett és állapota aggrálys. Egy óra husz perckor újabb sürgőnyt küldött, amelyben az állott, hogy a volt miniszter meghalt. Tankovics Miklósné azonnal magához kérte nagyatádi Szabó budapesti legszűkebb környezetét. Ott arra volt, amikor volt titkárnője Matanovits Ilonka, majd később Szemző

Elemér dr., nagyatádi Szabó legbizalmasabb híve, aki 1919-ben államtitkára is volt, megérkezett.

Vele jöttek Farkas és Bánffy földművelésügyi miniszteriumi titkárok is. Tankovitsné nem tudata, hogy mit csináljon. Férje sürgönyözött neki, hogy várja meg, mert feljön érte Pestre. Tankovitsné azonban mindenáron hazá akart menni. Látni akarta apját, ott akart lenni a halottas ágyánál. Végül is úgy határozott, hogy Matanovits Ilonka és Szemző dr. Erdőcsokonyára utaznak, Tankovitsné pedig bevárja, míg férje hazakerkezik.

Soha annyira megvisel ve nem volt

A Hétfői Napló munkatársa együtt utazott Szemző doktorral és Matanovits Ilonkával. Mindketten halálós sápadtan ültek a kupében. Szemző dr. a következőket mondotta munkatársainknak:

— Dél előtt 11 óra volt, amikor az első értesítést kaptam arról, hogy nagyatádi Szabó beteg. A második táviratban, amelynek tartalmát csak késő délután tudtam meg, volt ez halálós hír. Nem tudtam elhinni. Amikor néhány nappal ezelőtt hazá utazott, még egészen friss és egészséges volt. Néhány héttel ezelőtt erősebb influenza támadta meg, ez azonban semmi esetre nem lehetett halálának oka.

Matanovits Ilonka szeméből könnyek hulltak.

— Mindig kértük, hogy vigyázzon az egészségére, ami nemcsak neki drága. Nem törődött vele. Orvosoktól sem engedett a közelébe, úgy kellett becsapnálni őket. Amikor a lemondása után bucsulófogatást tett Horthy kormányzóval, rosszullett. Délután beszéltem vele.

— Nagyon fáj a fejem — mondotta — rosszul vagyok.

— Hívják orvost, kegyelmes uram?

— Nincs szükségem rá — válaszolta kicsit kényszeredett mosollyal — hazamegyek és kipihenem magamat.

Mit beszélnek Erdőcsokonyán?

Reggel 8 óra volt, amikor Erdőcsokonyára érkezünk. Az állomásnál kocsi várak az érekeztől. A faluban mindenki a halálesetről beszélt. Mindenki azon gondolkodott, mi lehetett halálának közvetlen oka. Arról beszélgettek a faluban, hogy az utóbbi időben rendkívül kedvelten volt. Néhány uappal ezelőtt ugyanis Somogy vármegye központi választásmánya ülést tartott, amelyen az alsópán azt indítványozta, hogy a lemondott miniszternek szavazása köszönetet a megye érdekében kifejtett működéséért. Az indítványt ellen felszólalt Somsich Gyula gróf: — Örülünk, hogy nagyatádi Szabó István előtt a közéleti porondjáról — mondotta. — Mit köszönünk meg neki? Azt, amit nem tett.

Már-már így látszott, hogy a választásmánya elutasítja az indítványt. Sárközy György főispán felszólalásával azonban mégis a köszönetnyilvánítás mellett döntött.

Ha beszélnek...

— Ha beszélnek, nagyon érdekes dolgokat tudnék mondani — mondott nagyatádi Szabó István környezetében egyik tagjának. — Amikor átnyújtottam Bethlen István grófnak a kiscgazdák 16 pontját, külön

— Soha nem volt olyan izgatott és ideges mint ekkor — mondotta Matanovits Ilonka. Az utóbbi hetek eseményeit nagyon megviselték idegét.

Soha nem láttam még annyira megviselve mint ezekben a napokban.

— Néhány nappal ezelőtt — vágott ekkor közbe Szemző dr. — azt mondtam neked, hogy úgy érzi, mintha a vér a fejébe tolna. Nem tudom mit jelent ez — mondotta —, félek valamitől. Nem tulajdonítottam ennek a kijelentésnek nagyob jelentőséget. Azt hittem, hogy csak az idegesség az oka.

Távolról sem gondoltam arra, hogy valami komolyabb súlyos baja van. Hiszen az orvosok, akik megvizsgálták azt mondták nekünk, hogy nincsen érelmeszesedés és nem kell tartani az aortól a vértelül-lásoktól, amelyekről már hosszabb ideje panaszkodott, de ebben idegességben lehetett magyarázatot találni.

Olyan hajszát indítottak ellene politikai ellenfelei, annyira bele akartak gázolni egyéni becsületébe, hogy, ha nem lett volna olyan tisztelékeny és teljesen szeplőtlen, mint amilyen volt; már régen felőröltek volna idegei ebben a küzdelemben.

felhívtam figyelmét az általános egyenlő és titkos választójogról szóló követelésünkre. Politikai pályám kezdete óta lekötöttem magamat az általános titkos választójog mellé — mondottam a miniszterelnöknek. En programomnak ezt a sarkalatos pontját nem engedhetem elisklani. — Bethlen ekkor kérelmi kezdett: „Választásokat meg ezt a pontot úgy — mondotta — hogy csak a választójog rendezéséről legyen szó benne. Az általános egyenlő és titkos választójogot én akarom hozni”. — jelentette ki a miniszterelnök. Nagyatádi erre engedett, de érezte, hogy

ezek a szavak csak az ő megnyugtatósára szolgálnak.

Sem öngyilkosság, sem bűneset nem forog fenn

A faluban senki sem beszél arról, amit Budapesten, vagy Kaposváron mondottak, hogy tudniillik Nagyatádi öngyilkos lett vagy mérgezésnek esett volna áldozatul.

Felkeresem a délelőtti órákban az erdőcsokonyai csendőrséget. Di-

mény Dénes főtörzsőrmester a következőket mondotta:

— Az orvosok megállapították, hogy a halál oka kétoldali agyvérzés volt és erről hivatalosan értesítették a csendőrséget. Szalay József, a csendőrség parancnok, ki szállt a helyszínre és megállapította, hogy

sem öngyilkosság, sem bűneset nem forog fenn.

Feljelentés sem érkezett. A főszolgabíró utasítására várunk, az esetleges nyomozás megindítása céljából, bár erre semmi szükség nincs.

A halottas házban

A késő délelőtti órákban felkerestem a halottasházat. Nagyatádi Szabóinak van egyedül emeletes háza Erdőcsokonyán. A község közepén épült, szemben a református templommal, melynek tornyán gyászolólag leng. A földszinten, a nappali szobában fekszik a halott. A szoba közepén áll az ágy, amelyen fehér lepedővel letakarva fekszik a halott. Szabó István. Egyszerű pirosírmeszes fehér párna van a feje alatt. Sokan állnak a szobában. Ismerősök, rokonok, a halott özvegye, leánya és Szemző Elemér, volt alispán. Olyan csend van, mintha nem is a halottasházban volnánk, hanem a kriptában, amelyben az örök béke nyuszalma terül szét. Az ágy mellett egyszerű, falusias dívány. A jobb sarkában áll szótlanul az özvegy. A srásfőt duzzadt az arca. Mellette ül Márkó Istvánné, a leánya. Fekete ruha van rajta is, mint az anyján. A halottas ágy előtt egy széken ül a másik titkárnője, Matanovits Ilonka. Az asztalnál Szemző Elemér írja a gyászjelentést.

— Meg akarja nézni a halottat? Kérdi Matanovits Ilonka.

Az ágyhoz lép, fölemeli a lepedőt. Ott fektett nagyatádi Szabó Istvánt; teljesen elárvult arccal, a bajusza kifeneve. Olyan volt, mintha aludna. Nagyatádi Szabó Istvánnéhoz fordultam:

— Ki hitte volna, Istenem — jaj, dult fel az özvegye.

— Néhány nappal ezelőtt, miköz hazajött, azt hittem, hogy a boldogság napjai jönnek.

Véget ért végre a nagy robot. Nyugodtan fogunk élni egymás mellett. Egészesen és friss volt. Sohason gondolkodom ilyesmire.

Nem akar többet mondani.

Ezután részvétlátogatók jönnek. Először gróf Széchenyi Géza, aki ezeket mondotta:

— Kegyelmes asszonyom, engedje meg, hogy legmélyebb részvételemnek adjak kifejezést Szerettem a férjét, barátom volt. A kommunizmus alatt ketten védjük a polgári rendet. Ezekben a nehéz időkben tanultam tőle megismereni.

„Ez az egész, ami férjem után maradt“

Déli egy óra körül Erdőcsokonyára érkezett Szeanther Ferenc baresi főszolgabíró, kinek dr. Papp János átnyújtotta a halotti jelentést.

Az elhunyt özvegyhez ügyszólva peronként érkeznek a részvétlátogatók. Távíratot küldött Horthy Miklós kormányzó, számos politikus, a nemzetgyűlés elnöksége, valamint a kormány összes tagjai. Felütemelt keltett azonban, hogy gróf Bethlen István miniszterelnök től a késő esti órákig még nem érkezett távirat.

Horthy Miklós kormányzó Szabó István özvegyének a következő részvétlátogatást küldte: Magyarország kormányzója özvegy Szabó Istvánnak, Erdőcsokonya. Nagyon fájdalmasan érintett férje váratlan elhunnya. Fényes képességeivel a magyar falu értékes lakosságának kimagasló képviselője volt. Továbbra is számítottam kiváló munkásságára a haza szolgálatában. Mély részvételem kíséri sirjába. Horthy

A táviratok felnyitásánál Szabó István özvegye így sóhajtott föl: — Ez az egész, ami férjem után maradt.

Erdősokonyatói a miniszteri bársonyszékig

Szabó István 1863-ban született a somogy megyei Erdősokonyán egyszerű földműves szülöktől, akikől csekélyke birtokán kívül a föld szerzetet és puritán becsületességét örökölte. A kis Szabó István szülőfaluját iskoláit járta ki s a falu legenyébb egyútt 1883-ban állott sor alá, amikor is a kaposvári 4-es közös ezredben szolgált, ahol szakvezetőségig vitte.

Katonaságának befejezésével ismét visszakérült szülőfalujába, ahol rövidesen megházasodott és szorgalmával, igyekezetével kis birtokát nemcsak tehermentesítette, de a községének életében is egyre jelentősebb szerepet töltött be.

Életének erről a szakaszáról Szabó István maga egykoron ezeket mondotta: — Életmódom mint közönséges földművelő folyt le. A nehéz munkának minden fajtájához hozzá kellett nyúlnom. Voltam arató, részes-cséplő, nap-szamos, fuvaros, árokhányó, erdei munkás, munkáltam feles feleket, réteket, szolgáltam robotot, együtt dolgoztam az uradalmi családokkal s így aztán sikerült birtokomat tehermentesíteni s némileg gyarantálni.

1900 óta kezdtem közügyekkel foglalkozni. Voltam tüzeltő parancsnok, olvasóköri pénztáros, hitelszövetkezeti igazgatósági tag, községi előjáró, fogyasztási előkezelő, községi bíró és 1904-ben megyebizottsági tag.

Képviselői mandátum

A kétségtelenül tehetséges, koménnyakaterőző kisgazda itt sem állapodott meg. 1908-ban megürült a nagyatádi kerület Chernel Gyulának főrendje történeti kinevezése által. Akkor már Somogyban és a Dunántúlon szervezett kisgazdakörök voltak, amelyeknek alapítóját Szabó István vette meg. Volt tábora, voltak tömeges és abban az időben valóságos s szeneció erejével hatott, hogy a föld egyszerű gyermeke, a csizma földművelő megkapta a nagyatádi kerületi mandátumát, amelyet azóta is szakadatlanul megtartott.

Életének erről a fázisáról egy közös utazásom alatt ékképpen nyilatkozott: — Elképzelni sem tudjátok, mi volt az, amikor én 1908 augusztusában mandátummal a kezembben a Háza léptem. Senkit se ismertem és mindenki elcsöngött volt. De én nem néztem se jobbra, se balra, tudtam, hogy igazam van s nekem győzőm kell.

1910-ben az általános választásokon újból nagy szótűréssel győzött Siley Sándor ny. államtitkárral szemben s azóta nem is volt, soha ellenjelöltje.

A miniszteri székben

A nagy összeomlás idején, amikor Sfelesőre IV. Károly király a Hadik-kabinettet kinevezte, érkezett Szabó István pályájának zenitjére. A parlamentben többször felült kisgazdaképviselőt, akinek egyre nagyobb tekintélye lett s aki nagybirtokosok tömegei előtt, nem nélkülözhető s Hadik gróf felajánlotta neki a földművelésügyi tárcát.

Mint ismeretes, az események torlódása miatt tárcáját nem vehette át. Kitért a forradalom s Szabó István félre vonult kis birtokára szemlélőnek.

Azonban nem sokáig maradhathott tétlenségben. Károlyi Mihálytán szűkös leve volt olyan férfira, mint Szabó István, aki bár nem volt forradalmár, a helyzet fenyegetése alatt élvallotta és megszervezte a Károlyi, majd később a Berinkey-kormányban a tárcanélküli kisgazda miniszterként.

1919 márciusának elején azonban, amikor a Buda-Barna-féle radikális földreform miatt a kormány tagjaitól összeállításra került, megvált tárcájától és újabb esendes Tusenlámudába tért vissza.

A kommuná idején nagyotbrazott otthon tartózkodott s távoltrava magát mindentől, állandó megfigyelés alatt állott. Amikor a kommuná megbukott és József főherceg mint ideiglenes kormányzó a Friedrich-kormányt kinevezte, Szabó István a földművelésügyi tárcát kapta meg, de erre rövidesen le is mondott.

Huszár Károly és Simányi Semadom koncentrációs kabinetjében a közlekedési tárcát látta be, majd mikor St. Nagyfalvi Elek Pál gróf váltotta fel, a földművelésügyi élére került.

Ezt a tárcát megtartotta akkor is, amikor Bethlen István gróf 1922-ben rekonsztitválta a kormányt s csak később halála előtt vált meg ismét tárcájától a közméret Eshütt-féle pórra való hivatkozással.

Bethlen gróf respektálni volt kénytelen Szabó István indokait, de a földművelési tárcát nem töltötte be várva az Eshütt-pör végét s remélve, hogy Szabó István újlag meg tudja nyerni kabinettjének.

A kéréshetetlen halál azonban másként döntött.

Nagyatádi és a földreform

Szabó István alkotásai kétségtelenül örökre berjárik nevét a magyar nemzet történetébe.

Nagyatádi halála és az Eshütt-pör

A tragikus módon hirtelen elhalálozott Szabó István volt földművelésügyi miniszterrel kapcsolatban két monstre pör volt folyamlatban a törvényszéken. Az egyik Eshütt Lajos zsarolási, a másik az úgynevezett kivélteli panamapör.

Mindkét pör előzményei annyira közismertek, hogy ez alkalommal mindössze annyit tartunk kötelességünknek megemlíteni, hogy a két pör körül honyolódott össze a politikai élet a közelmúltban és épen Szabó István volt az, aki következőleg sürgette az Eshütt-pörök lebonyolítását. Hogy ezt megkönnyítse, a közelmúlt hetekben Nagyatádi azokat a leveleket is az orvoskérők rendelkezésére bocsátotta, amelyeket annak idején feljuttatott s amelyek mint elünt akták kezeltek a közvélemény előtt.

Az orvoskérők vizsgálata Eshütt embelei állapotát illetően megszakadt, mert Eshütt Lajos pár nap előtt súlyosan megbetegedett. Ertesülésünk szerint Dr. Minnich Károly tanár tegnapelőtt elment Eshütt lakására és konstataálta, hogy Eshütt *blutergaunus* megbetegedett, 39½ fokos lázban fekszik. Emiatt az elmeállapotának megfigyelése szünetel.

Terv szerint a november 19-re kitűzött megbeszélési ügy, tárgyalásait, feltétlenül egyesítették volna a zsarolási ügygyel abban a biztos reményben, hogy akkor az orvoskérők elkészülhnek szakvéleményükkel. Így azonban a pör tárgyalása, amennyiben Eshütt súlyos betegségéből november 19-re nem gyógyul fel, egyelőre el fog maradni.

Az utolsó aláírás...

Nagyatádi Szabó István utolsó miniszteri ténykedése egy aláírás volt. Azt az ílést megelőzően, amelyen nagyatádi Szabó István bejelentette lemondását, Drozdó Gyózó beszéltetett vele a parlamentben. A miniszter a *Págytelten Földművelésügyi* alapszabályait kérte azokat, hogy alá akarja írni, mielőtt lemondana. Gálffy Dénes miniszteri titkár át is hozta az alapszabályokat a földművelésügyi miniszterimből a parlament

A kisgazdapárt megalkotása, a kisgazdatömegek megszervezése kétségtelen jele hatalmas alkotó és akaraterejének s tragikumára az, hogy alkotásai személyével és nevének varázsvál oly szorosban öszse voltak kapcsolva.

A magyar földreform-törvény megalkotása is az ő nevéhez fűződik. Kiszéletezett ezzel a Károlyi-kormány s az ő is mások, de csak az a mélyesleges föld-és hazaszeretlet, mely Szabó Istvánnak kétségtelenül tündöklő erénye volt, tudta megtalálni azt a helyes utat, amellyel ezt a kényes problémát megoldani tudta.

Nem állítjuk, hogy a földreform-törvény és novella fölételek. Ezt érteve maga Szabó István is, aki többször kifejezést adott ebbeli nézetének, de az el nem vitatható érdeme, hogy a földreform alapjait megvetette s ezt visszaesinálni nem lesz lehetséges.

A törvényszéken és az ügyészségen csak ma, vasárnap délelőtt értesültek a volt földművelésügyi miniszter váratlan elhaláláról. Bírak és ügyészek csoportokba verődve tárgyalták a per eseteit. Azok akik ismerik a pöriratok tartalmát, úgy nyilatkoztak:

— Mintán Nagyatádi Szabó István nemcsak sörtétje, de koronatújja is az ügynek, a perrendtartás értelmében a nyomozás és a vizsgálat során tett vallomást a főtárgyaláson fel kell olvasni. Ez részben jó, részben pedig rossz Eshüttre. Rossz azért, mert Nagyatádi szótároltán megfogta, hogy tudott a panamáról és hazugságokat minősített a pártkasszaggyűlést is és így sem Eshütt, sem védője kérdéseket most már nem intézhetnek az elhalt miniszterhez. Eshütt védekezése meg van cáfolva. A perben azonban előnyre szolgált Eshüttnek, hogy új vádjai — amelyek Nagyatádi ellen — a mulkiori tárgyalásokon emelt és amelyekre az elhalt miniszternek még nem volt módjában válaszolni, most már cáfolatlánu maradtak, ha ugyan a bizonyítás egyéb módján mégis meg nem gálója ezeket az újabb vádakat.

A *Hétfői Napló* értesülése szerint a bíróság feltétlenül ragaszkodott a november 19-re kitűzött főtárgyalás megtartásához és azt csak akkor napolja el, ha az orvoskérők azt jelentik, hogy Eshütt betegsége miatt azon megjelenni egyáltalán nem képes.

Miniszteri szobájába és ott nagyatádi Szabó István megjelölt a kihagyandó részeket. Majd megvárta a legépést, aláírta az új példányt és így nyújtotta át Drozdó Gyózónak:

— Sok szeretettel kívánok hozzá. Én is ezt akartam, bárcsak neked sikerülne, jobban, mint nekem...

Ez volt nagyatádi Szabó István utolsó miniszteri aláírása.

A legitimisták nem felejtik el Gömbösnek Budaörsöt

Wild tamadása megbontotta a fajvédők sorait Beniczky Ödön Gömbös egyéni akciójáról

A Gömbös-Wild összeházasás ujra kidelezte az ellentéteket a legitimisták és a szabaddikárválások között. Gömbös Gyula védezők beszédében próbált ugyan hangulatot teremteni maga mellett a "kereszteny front" jelszavával,

a legitimisták azonban visszautasították mindenféle közeledést.

Bár Wild Józsefnek kevés konkrét adata volt Gömbös letagadhatatlan szervezői és mozgalmáról, a fajvédők vezetői még is rendkívül kínosan érintette a heves tamadás. Wild József nyílt levelének az az ennek nyoma keletkezett parlamentárisnek mindenesetre megvan az a hatása, hogy

a Wild tamadása megbontotta a fajvédők sorozatát.

Gömbös Gyula Wildnek adott válaszában ugyanis a legitimisták felé próbált orientálódni. Reményének adott ugyanis

kifejezést aziránt, hogy a legitimisták a keresztény együttműködés érdekében nem engedik magukat befolyásolni. Gömbös kacérkodása kárba vesztett.

A legitimisták nem felejtik el Budaörsöt.

Az első visszautasító nyilatkozatot Beniczky Ödön

volt belügyminiszter részéről hangzott el, aki a többi között ezeket mondotta:

— Gömbös Gyula a balsevizmű hűs után sürögősen Budapestre utazott

Friedrich miniszterelnökét jelentkező s felszólította, hogy a szeptemberi kormány javára lépjen vissza. Gömbös azt követelte, hogy a szeptemberi államtitkári kinevezését „nosztrifikálja”

A kérelmet a miniszterelnök a hadügyminiszterhez utasította. Friedrich Istvánról tudom, hogy mennyire méltat

Jankodott Gömbös Gyula, hogy egy „rongyos államtitkári állást” is saját Magállapítható, hogy Gömbös Gyula még augusztus 8-án is hadügyi államtitkáriként szerepelt a mozd, holott erről az állásról még júliusban le kellett mondania Szegeden.

Azonkívül még augusztus 8-án, mint a szegedi kormány által kinevezett dunántúli főkomárom által intézkedik, rendelkezik és utasításokat ad ki, holott köztudomásúan

József kir. herceg akkori kormányzó már napokkal eább Sormay Antal gróftól nevezte ki a Dunántútra kormánybiztosnak.

Kérdeni lehet minden elfogulatlan ember, kivesda ért eket az egység, ki sebb, legfőbbül azok a legveszélyesebbek, talán iszhöz mérten? S ki vállalkozott, talán sértett egyéni hűségül, talán oltathatlan halálösztönösüségül arra, hogy az új polári rendnek alig életretámadt gyenge palántáját durva katonasámmal elfoassa?

— Később, mint belügyminiszternek, Gömbös Gyula százados urnak egy újabb s egészen különös tevékenységéről kellett tudomást szereznem. Az egész ország területén, de főként a Dunántúlon, község-ör-községre tisztázott jelente meg, a bírót, a jegyzőt s községi képviselőtestületek összehívására szólították fel és azokkal nyomatlan lározatokkal készen szövegeztetett megalkotott fogadtattak el, melyek a nemzetgyűlést felszólították, hogy egyesítse Horthy Miklós fővezér urat választás meg kormányzóának. Gömbös Gyulának a belügyminiszternek minden tudta nélkül az egyes vármegyék kormánybiztosaihoz is felszólításokat küldtek, hogy a törvényhatósági bizottságok közgyűlései szintén Horthy Miklós mellett foglaljanak állást a kormányzóvá szék beállítás dolgában és a már ismeretlel értelemben írjanak fel a nemzetgyűléshez. A nemzetgyűlésnek akkoriban annyit üzengetett: szuverenitása, valamint a belügyminiszteri állás tekintélye szempontjából, de nem éppen utolsó sorban épen a kormányzójelölt leaszabható érdeke tekintetéből is, helyesen járjam el akkor, mikor törvényes hatáskörömben azonnal beszüntetem a tárgyalásokhoz az illetéketlen megkörnyékeztést, melynek célja volt,

a nemzetgyűlést egy törvénytelen presszió alá helyezni Gömbös Gyula egyéni akcióinak érdekében.

— Lehetősen sok nélküi hazgni Gömbös Gyulának szerelmes kaasztását *Je-gitimista barátai* felé, kikkel „semmi körülmények között nem fog újól szembekerülni”. Nem tudom, nem is kutatom, kik azok a legitimisták, akiket Gömbös Gyula barátságával most meglepetészerűen kitüntet. Ami például engem illet,

engedje reménytelenem, hogy miként a múltban, úgy a jövőben is barátságának megmondásával fog megtisztelni.

Mert Budaörsöt néhány leereszkedő szoval és némi kegyes vállberéssel elűzött csakugyan nem lehet. Ha már Bethlen István nem honorálta Gömbös Gyulát Budaörsnél, nem hiszem, hogy erre a legitimisták volnának hajlandók

A budaörsi fegyveres lazasárl mindenkiel szemben, ki annak részese volt, törvényes megtörtés volt és bízza bizom benne, hogy ennek ideje el fog érkezni.

Pénzrölcsonit

mindenki részére legelőnyösebb feltételek mellett közvetített Ingóságok bizományi eladását vállalom, azokra előleget nyújtok azonnal.

Főberleti lakást és üzletet

venni vagy eladni óhajlók keressék fel bizalommal iródmam

Freud Ingatlan Áru-bizományi és Kereskedelmi Vállalat

VII, Miksa u. 23. Telefon J. 78-63

BRILLIANSOKAT

gyöngyöket, rézsegeket mindenkinél drágábbá tesz Székely Emil, Király-utca 51 (Terézszomszagtól szemben)

Hamisfogat 12.000 K-ig

szavat, ezület, brilliáns, ékszer, legdrágábban val (vadásics ékszerész, VIII, Baross u. 57)

Glesswein Sándor emlékezete

Molnár napi emlékünnepe a kerepesi temetőben

Az Országos Glesswein Emlékmű-Bizottság kezdeményezésére közelebbi ünnepség folyt le szombaton d. e. fél 11 órakor a múlt évben elhunyt Glesswein Sándor prelátnak, nemzetgyűlési képviselőnek a kerepesi temetőben leve siránál. Az elhunyt tisztelői nagy számban jelentek meg egy-egy szál virággal a sírnál, ahol először a Központi Katolikus Legényegylet dalárdája Neillinger Mihály vezetésével gyászadott éneket. Ezután Lukács György dr. v. miniszter, v. b. t. t. mondtott emlékbeszédet.

— Hosszú évo annak, hogy Glesswein Sándor jobb hazába költözött — mondotta — de emléke egyben jobban domborodik ki előttünk. Ha már nem halljuk is bőles tanításait, pályádjára mint befejezett egészre tekintethetünk vissza és nem zavarnak az élet kiestényei szempontjai. És a közvélemény egyhangulag állapítja meg, hogy tettei éremmel maradandóbb emléket állítanak nekik.

A szónok ezután behatóan foglalkozott Glesswein Sándor egyéniségével, aki egész életét az igaz szociális főrel volt és azt kereste, miként segíthet az elhagyottakon, elnyomottakon. Meg kell emlékeznünk Glessweinről mint tudósról, politikusról, lelkipásztorról és az élet sok egyéb területének munkásáról, de itt főképen Glessweinről a pacifistáról akar beszélni, mert ennek a gondolatnak szorgalmában lett a külföldön is legismertebb és szerzett nemzetközi hírnevet. — A pacifizmust, mondotta, félreértik a mai viszonyok között. Ez nem akar helynyugvást a mai helyzetbe, csak eszöközti mások, mint az erőszak, melynél vannak nagyobb hatalmak: a kultúra és az igazság.

Az emlékbeszéd után Csabai István dr. tanár elszavaltá Vikár Bélának erre az alkalomra írt „Pax” című emlékvessét, majd Erdősi Károly prelátnak, a Szent István Társulat vezérigazgatója imáit mondot. A kegyeletos ünnepséget a dalárda grázseke fejezte be.

Hócipő-vásár

„CANDEU” elismert legjobb világmárka
Candee női hímecsek 3-67
Candee gyermek hócipő 30-35-ig 200
Candee női sárcipő 190
Angol női hócipő 235
Anek ezekben, forgalmat. Eladás nyáiban is. Vidéki rendelések leggodosabb elintézésé.

GULIWER CIPŐHÁZ Rákóczi-ut 1

Mein! legfinomabb teakeverékei.

Ismét kapható régi időkől bevált Waldhelm-jéle

soványító-tea

Biztos hatású, igen kellemes ízű, teljesen ártalmatlan. Eledmód megváltoztatása nélkül, állandó súlycsökkenés mellett kesés nyulánk alak érhető el. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Magyarországi főraktár Szent Péter gyógyszervegyészeti laboratórium Budapest, VI., Föld utca 32. szám

Kiállítás termek: Budapest VIII., Útöl ut 52/B sz. Ipartelep: VIII., Baross u. 39 Telefonhív: József 2-41 szám

Kende Mária Dóry öngyilkosságának előzményeiről

„Félre akartam állni útjából” — Mi történt a Liszt Ferenc téren? — Féltékenységi jelenetek a Casino-ban „Többször véresse vert” — Az utolsó este — „Nem merem lehunyni a szemem, mert vízidim vannak” — Dóry felesége a tragédiáról — A búcsulevél

Hamis hírek Kende Mária öngyilkosságáról

Részletesen foglalkoztak a fővárosi lapok azzal a szerelmi drámával, melynek tragikus hősei közül az egyik: Dóry Ervin, a Casino karmestere holtan, a másik hőse: Kende Mária színésznő pedig a kiállott izgalmatól súlyos betegben fekszik. A tragédia ismeretlen részéről Kende Mária a következőket mondotta munkatársainknak:

— Megpróbálok erős lenni és egy beszélni, mintha a bíróság előtt állnék Dóry megölésével vádolva. Szent esküt teszek, hogy úgy éltsem isten a gyermekemmel, az egyetlen a világon a gyermekeim, az aki miatt élnem kell, — mint Ervin mondotta —

mikor félre akartam állni az útjából és három ízben öngyilkosságot kíséreltem meg.

Akkor kijelentette, hogyha szánuédekum sikerül, leveletle volna magát a negyedik emeletől. Nagyon szerettem, de borzasztó féltékeny is volt rám. A casinobeli heceket és utána a mindig csak engem ért bántalmazásokat is csak az ő exaltált és féltékeny természete okozta. Ha valamelyik ismerősöm egy szót szólt hozzám, már botrányt csinált.

— A legutóbbi esetnek, mely a tragédiáját is okozta, ilyen előzményei voltak. Jóhártyi társaságban ültünk együtt, mikor az egyik nő egy dobos eskoládét hozott nekem, hogy vigyem haza a kislánknak. Ettől a pereltől kezdve Dóry nem szólt hozzám, sőt — szokása ellenére — záróra után elment, pedig mindig hazakísért. Utánafutottam és kérésre elindultunk együtt a lakásom felé. A Liszt Ferenc-térnél hirtelen hangosan veszekedni kezdett velem. Azt mondta, hogy utolsó konzánuó vagyok. Tudtam, hogy idegességben sokszor olyat is mond, amiért később sirva kér bocsánatot, de az a brutálisak annyira bántott, hogy erős hangon kikértem magammak az ilyen sörtegezéseket.

Erre aztán háromszor pofoztam. En meg ezután is kérelni kezdtem, hogy ne csináljon botrányt. De ő nem hagyta abba, mire

én idegességemben lezakítottam bundámat, a ruhámba léptem, s mivel láttam, hogy ott akar hanyat, utánafutottam.

— Majd találom egy autót, abba beugrottam és Dóry lakása elé siettem, de mikor láttam, hogy nem jön, visszamentem a Liszt Ferenc tere, ahol őt is megtalálaltam. Innen

— anélkül, hogy kértem volna — hazakísért a lakásomra és nagyon-nagyon megvert.

Aztán bocsánatot kért tőlem és azt mondta, hogy csak azért vert meg, mert borzasztóan ezereft.

— Másnap ismét féltékenységi jelenetet rendezett és megint összevesztünk. Kértem, hogy

vádjunk el egymástól és ne találkozzunk többet.

mer azt az állapotot nem bírom elviselni. De este mikor hazértem, láttam, hogy a lakásom előtt áll. Nem mertem bemenni a hába és elszaladtam, de ő észrevette, utánamjött, durván rámtámadt és

az arnyómmal egy fejbeveréget, hogy eldűljem.

szívtippenéssel fel akartam venni az erőt. Akkor kocsin hazavit, otthon eszméletre térítet és

ujból véresse vert.

Kiszaladtam a fűrészbába és egy szívtippenéssel fel akartam venni az erőt.

szabadulni szeretne tőle, de ő úgy kapaszkodik bele, mint egy póca s nem engedi.

Est különben az útjárt casinobeli zenészek is megerősítették. De ezért nem kellett volna öngyilkosnak lennie, mert én megszabadítottam volna tőle. Kibékültünk s többet a dolgról szó sem volt.

— Csütörtökön este rendszeren megvami kor hirtelen lehanyatlott a feje és rosszul lett. Rögöten lehanyatott. Az agyban könyörgött, hogy bocsássak meg neki amiért annyit vétett ellenem. Többet már nem is tudott beszélni. Orvost hívtunk, aki gyógyszeromást alkalmazott, de mikor állapota csak egyre rosszabodott, a mentőkerék telefonaltunk, akik a Liget-szanasótumba vittek, ahol másnap reggel öt órakor, anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, meghalt. A párnya alatt megtaláltuk azt a búcsulevélét:

Drága Anyukám! Belátom, hogy utolsó alyas módok becsaptalak és nagyon vétettem elened. Elégtelet adok neked — nem tudok mást tenni — félre állok. Egyre kérék és ez utolsó kívánságom, bocsáss meg, ne haragudj rám, mert mindig és mindenkor csak téged szerettelek és ha ez megfélént, annak csak én vagyok az oka. Utolsó csirkefogó, gazember voltam, nem est érdemelted. Bocsáss meg és ha lehet, felejtés el és őli botájdok. Meg majd talán minden jóra fordul. Csókol utódjára mindig a te Ervined.

Dóry levelet írt meg egy jóhártyájának is, amit megkért, gondoskodjon a feleségéről, nehogy szükösget lásson.

Kérdést inténdünk meg Grüner Oszkához, a Trocadero tulajdonosához, Kende Mária volt férjéhez, akitől körülbelül egy évvel ezélt elvált. Grüner kijelentette, hogy neki az egész ügyhöz semmi köze, fély őta sem volt feleségét, sem Dóryt meg csak nem is látta, tehát minden vele kapcsolatos állítás valótlan, amiert több lap ellen fejtelenést is tett.

Dóry családja egyébként kérvényt adott be a főkapitánysághoz, hogy mivel büntény esete nem forog járn, a holtestet ne boncolják fel.

Vasárnap délután az a hír terjedt el a városban, hogy Kende Mária öngyilkos lett. Ez a híresztelés minden alapot nélkülöz, mert a művész nő súlyos beteg és állandóan vizyáznak rá, nehogy bármily meggondolatlan dolgot követ hessen el. Hajdu Endre.

1 próbavásárlás 1 részletre

meggyőződten Ön, hogy női és férfiszövet, vászón, zell, felven, flanel, trikóban női tértütem, anykésziel, női kabátok, keszen és méret szerint miután ügynökünk nincs, minden hasonló árutaludnál olcsóbban beszerezhető PRINZ SÁNDOR divatruházának részletosztályában Budapest, Király u. 23. Bejárati az udvarban

Súlyos betegségek

elcséltetik a szervezett erejét.

A legjobb ápolás és Kezelés mellett is szükség van arra, hogy a betegség és lábbázis tartalma alatt a betegservesztésbe olyan koncentrált táplálékot juttassunk, amely visszaadja elvesztett erejét, fokozza ellenállóképességét és újrapótlása a leromlott testet.

Ilyen erősítő táplálék az Ovomaltin, a reggeli és uzsonnájához 2-3 kávéskálicsallal rövidesen bejuttat. Az adobozonként 37.400 és 64.600 K forgalmi árával együtt. Mintát és ismertetőt ingyen küld a Dr. Wanda gyógyszer- és újszerzőg RT, Budapest 100, postafiók 100.

Egerváry és Társa műbutorgyár

Különleges műbutorok, művészi faacil-lárok és interieurok

Elmebeteg anya és terhelt cigánylegény szerelmi viszonyából született Reinitz, a sokszoros rablógyilkos

Dr. Lóránt kassai orvosszakértő a Reinitz-problémáról nyilatkozik a Hétfői Naplónak

Kassa, november 1.

(A Hétfői Napló kassai különlódásától.) A fővárosi lapok és maga a Hétfői Napló is megemlékezett annak részleteiben borzalmas tömeggyilkosságról, amelynek tettese Reinitz Jakab szátmári kereskedő és büntársai. Megirtuk, hogy a három országban indított nyomás újabbban már 18 rablógyilkossági esetet nyomozott ki. A kassai, miskolci és ungvári rendőrség a legnagyobb apparátussal folytatja a nyomozást és készíti elő a bűnpere őrjáti anyagát.

Reinitz Jakab a nyomozás és kihallgatások során állandóan tagad a bűnműveire eléje tárják a bizonyítékokat, megmarad tagadása mellett.

Ez fel is tűnt a nyomozó hatóságoknak s ennek következményeképpen elrendelték Reinitz elmebeli állapotának megvizsgálását. A kassai rendőrség Lóránt Sándor dr., a kassai törvényszék orvosi szakértőjét látta meg Reinitz megfigyelésével. Lóránt dr. heteken keresztül figyelte Reinitzot és megfigyeléseiről szenzációs jelentést tett a kassai rendőrhatalomnak.

A Hétfői Napló kassai alkalmi tudósítójának alkalmá volt beszélgetést folytatni dr. Lóránt Sándor orvossal, aki a következőkben nyilatkozott:

Reinitz szenzációs ember. — Reinitz! — mondja dr. Lóránt — szenzációs ember — és belekezd

hosszú előadásába a psychoanalízisről.

— Valamennyien hajlamosak vagyunk a gyilkosságra. A kultúra volna hivatalos ezt a hajlamot elnyomni. Sokszor a külső körülményekkel szemben a kultúra is teletelnek.

— Reinitz életét vezérfonálként húzódik végig születési degenerációja és a balszerencse. Ez párosul azzal az érzéssel, mely mindnyájunkat eltölt.

Elmebeteg anya és a cigánylegény.

— Reinitz szokatlanul érdekes viszonyának szerencsétlen következménye. Anyja egy hitközségi egyházfőnök volt a feleség, akit a munkácsi elmeegógyintézetben ápoltak. Gyógykezeltése alatt a kórházban egy beteg cigány legénygel szerelmi viszonyba keveredett. Ebből a jucsai viszonyból származott Reinitz Jakab, magával hozta a cigány faj vadsgát, a keleti puhaságot és a pénz iránti szertelen sóvárgást.

— Reinitz fiatal korában jött tudomásra származása titkának. A meghasonlott embert talmszintának nevelték, azonban ez is balul ütött ki. Kételkedővé vált. Egész gondolatvilágát szerencsétlenségének tudata, beteges hajlamaitól való szabadulási vágya töltötte be. Emellett hallatlanul tombolt benne a meggazdagodás vágya.

Üldözi a balszerencse — És meggazdagodni nem tudott. Minden üzlete balul ütött ki. Ez elkészerítette s ez adta meg a végső lökést ahoz, hogy örökölt hajlamai kitörjenek. Így vált Reinitzből a szerencsétlen véletlenek összejátszása és származásának degeneratív-sága folytán gyilkos.

— Az bebizonyosodott, hogy ő maga nem gyilkolt, de hallatlan ravaszsgal és hidegvérrel nyerte meg cinkosársait és hajította végre szörnyű cselekedeteit. Gyilkosságait egyazon recept szerint követte el, ami annak bizonyítja, hogy beteges hajlandóságából hiúzótt.

Szemében az örület tüze lángol

— Mondják, hogy Reinitz szuggérálni tud. Lehetséges. En csak annyit állapítottam meg, hogy szemében az örület tüze lángol. Szemel hallatlanul erős energiáról tesznek tanúságot. Nem normális idegzetű ember. Olyan indulatokat, amelyek Reinitzot elfogják, csak abnormis idegzettel lehet elfojtani.

Babonás és ijedező

A vasidegzetű ember csak kifelé tudja mutatni azt a hallatlan cinizmust, mely minden szavából kisugárzik. Mikor cellájában van, megtörtén imádkozik. Végtelenül babonás és a legkisebb dolgoktól is rémület fogja el.

— Irtózik a haláltól. Nagy sérve van, de bár rábeszélte arra, hogy operáltassa meg magát, nem akarja. Azt mondja, fél a haláltól, a benyomásunk az, hogy az atlatástól fél, mert attól tart, hogy öntudatlanságában kibeszelné szörnyű cselekedeteit.

— Almatlanságról panaszkodik, de alattól szert nem akar bevenni.

— Reinitzről végeredményben az a véleményem, hogy beteg lelkiéletű, aki egy ideig még vissza tudja fojtani a benne dúló hatalmas harcot, de idegrendszerre előbb-utóbb felmondja a szolgálatot s terheltébe az örületbe viszi.

Magyar-osztrák gazdasági együttműködést követelnek az osztrák legittimisták

Bécs, november 1.

(A Hétfői Napló bécsi szerkesztőségétől.) A Schager-féle monarchistapártnak konzervatív néppárti való átalakulása alkalmából eckartsauai Schager Albin báró hozzászólása az új legitimista párt programjáról és a célokat a következőkben összegezi:

Az osztrák monarchista párti talvól áll minden sovínizmustól, azonban természetesen egy szláv uralom alatt való Ausztriába sem nyugodhatik bele. Ezzel szemben a legbensőbb gazdasági viszonyt óhajtjuk Magyarországgal, hogy a monarchiának és a két maradvék állama közötti viszonyban várhassa be az európai helyzet megváltozását és a régi monarchia helyreállítását.

Schager hosszú programjának ezen részlete bécsi diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett.

3

ország

3

tánc csillaga

esténként

a

Casino de Paris-ban

Révay uca 18. sz.

A soványak kövérek lesznek, Ha Szent István maláta - kivonatot esznek.

Rendkívüli árajánlat

Nig a készlet tart. Eredeti REITHOFFER gyártmányú

<p>Női sárcipő francia fazon 88 ezer K</p> <p>Férfi sárcipő 100 ezer K</p> <p>Női hócipő magas-szárú gyapjúbélű franc. fazon 238 ezer K</p> <p>Gyermek-sárcipő 65-70 ezer K</p>	<p>Női sárcipő extra-minőség nyeltes francia fazon 125 ezer K</p> <p>Férfi sárcipő extra szűles szegélyű 100 ezer K</p> <p>Női hócipő extra magas-szárú teveszórú béleltes 330 ezer K</p>
---	--

Teveszórú házi cipők börtalpap áhajtós 90 ezer K-tól feljebb

Cipők tartósságért 25 év óta fennálló cégem garanciá

Tornacipők

35 számig 40 számig 45 számig
70 ezer 55 ezer 100 ezer K

Budapest, Döbrentel tér 4-6
Tel. 5-71. Vidékre utalással!
Kereskedőknek külön engedély!

Legjobb svájci órák

Órákai választékban, béke minőségben. Javítások saját műhelyemben legjobban készítemek.

Schönwald Imre

IX. ker., Bécsi uca 5., Deák Forrás uca sarok

FENYVES

KÁLVIN TER 7 KORONAHÉRCÉG-Ú. 8 DEZSŐ RT. KÁROLYKÖRUT 9 KÁROLYKÖRUT 10

Selyem-osztály:	
Nyersselyem minden színnyalában	83.600
Japán-selyem minden színben	97.800
Crep de Chine	158.000
Selyem-marocain, a legfinább mintákban	153.900
Divatbársony 90 cm széles	91.200
Sima és mintás béleselymek nagy választékban!	
Mosó-osztály:	
Fehér, kookás függönykelme	20.900
Szintertó mosó-crepp minden színben	21.850
Sportflanell	22.800
Flanell és barohet legzsébb mintákban	38.000
Selyemfűnyű minás szatén kabáthézára	42.750
Inggyérfik szintertó minőség	29.450
Vászon-osztály:	
Kelengyevászon	78.500
Fenyves mosott sifon	23.000
Batiszteifon 90 cm széles	29.450
Batiszteifon 180 cm széles	45.600
Lapedóvászón tartós minőség duplezélele	46.500
Paplanlepedóvászón 180 cm széles	65.550
Bőrerdős angin	23.750
Vászon törülköző	19.950
Férfi törülköző	34.200
Flanell portló	17.100
Rumburgi lenvásznak, műlónok, batiszteifonok, kannvaszok, köpperek és asztalneműkben órákai választék!	
Kötöttáru-osztály (csak a Calvin téri áruházunkban)	
Női harisnyák minden színben	9.500
Műsín női harisnyák	41.800
Selyem női harisnya minden színben	58.000
Férfizoknik tartós minőség	8.550
Kötött selyemnyakkendő	15.200
Férfi téli trikó	80.750
Gyapjú gyermekszövetter	69.350
Gyapjú macskagarnitúra	145.350
Női kötött kabát minden színben	255.000
Férfi trikókesztyű bélelt	31.300
Női trikókesztyű bélelt	26.600
Kötöttkabátok, divatmelények, csipkefüggönyök, paplanok, hálótakarók, gyapjú nyakendő és vállkendők, asztalterítők nagy választékban!	

Gyapjúszövet-osztály:	
Öltönykelmek, tartós minőség, 140 cm széles	83.600
Tiszta gyapjú öltönykelmek	112.100
Ószi raglánkelmek tiszta gyapjú	152.700
Kosztümkelmék, angol zséner, 144 cm széles	78.000
la kabátvelour tiszta gyapjú minden színben	230.000
Divatósikos és kookás női ruhakelmék	61.750
Eolin ruhakelme tiszta gyapjú, minden színben	104.500
Gyapjú kasán minden színben	78.000
Kombinált öltönykellékosomag	185.000
(tartalmaz egy öltönyhöz szükséges összes bélesanyagokat)	
Műféléhernemű-osztály (csak a Calvin téri áruházunkban)	
Női nappali ing aszúrral	35.600
Női nadrág aszúrral	35.000
Női hálóing aszúrral	88.350
Himzett nadrág-kombiné	87.100
Batiszt szoknya-kombiné kék aszúrral	101.650
Vászon párnahuzat	73.100
Vászon paplanlepedő	201.400
Szines paplan jómínőségű	325.000
Menyasszonyi kelengyék minden kivételben.	
Férfiféléhernemű-osztály (csak a Calvin téri áruházunkban)	
Szines férfing 2 kétnő gallérral	83.600
Férfing pikémellel	110.200
Férfi hosszú hálóing	106.400
Rövid alsónadrág fehér	58.900
Rövid alsónadrág színes	44.600
Férfizsebkendő	6.650
Pijama öltönyök nagy választékban	381.900
Konfekció-osztály (csak a Calvin téri áruházunkban)	
Női télikabát	593.000
Velour-kabát legújabb fazon	950.000
Divatosikos aljak	102.600
Selyemtrikózsemper minden színben	190.000
Válódí szörmeobok vagy gallér	173.800
Divatos női filikalap minden színben	98.000
Férfi munkapertny	366.000
Férfi doublergallán la minőség	1.121.000
Legújabb női, bekefés, gyermek és szörmeobos kabátokban nagy választék!	

HIREK

Halálos elgázolás a temető előtt

A pánikban egy ismeretlen asszony szívszélhűdést kapott

- A magánújszírviselő országos kongresszusa a régi képviselőházban. Szombaton és vasárnap tartotta meg a régi képviselőházban a Magánújszírviselő Szövetsége kongresszusát, melynek tárgya az alkalmazottak jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvénytervezet volt. A kongresszuson megjelentek az elnökök Pikler Emilen kívül Kéthly Anna, Malasits Géza, dr. Györki Imre, Jászai Samu nemzetgyűlési képviselők és a hazai és a külföldi testvérszervezetek képviselői. A kongresszus három határozati javaslatot fogadott el, amit az illetékes miniszterhez fogadják juttatni. Azonkívül táviratot küldtek Walko kereskedelmiügyi miniszterhez, amelyben kérték, hogy rendelkezéséről, amely jogfeljlesztés helyett jogfosztást hoz, vonja vissza.

Vasárnap a déli órákban, mikor a temetőben és azok környékén a legnagyobb forgalom volt, a temető-úton egy 28-as villamos alá sodorták Gál Ferencné 32 éves asszonyát. A kerekék az asszonyt szinte darabokra tépték és a test részei úgy a kerekék közé szorultak, hogy tűzoltókat kellett hívni akik az egész villamoskocsit felemelték és így húzták ki a holttestet a kocsitól.

A borzalmas szerencsétlenségnek természetesen rengeteg nevéje akadt és rövidesen olyan tolongás támadt a villamos körül, hogy a rendőrök alig tudták megakadályozni, hogy az emberek egymást a villamosnak ne lökjék. Mintegy tízezer ember vette körül szoros gyűrűvel a halálkocsit. Egyszerre éles női sikoly hallatszott: - Jáj!

A tömegben egy nő hirtelen összeesett. Elészegtetni próbálták, de a nő nem tért magához. A villamos-szerencsétlenséghez kiérkezett mentőknek a szétdarabolt holttesttel már semmi dolguk sem volt, az összeesett nőt akarták első segélyben részesíteni. A mentőorvos azonban rögtön megállapította, hogy a nő szívszélhűdés következtében meghalt. A nőnél semminemű irást nem találtak és így kilétét sem tudták megállapítani.

A két holttestet a rendőrség hulláshullató autójára a törvénytörési orvostani intézetbe vitte.

- Eltemették a hazahozott hősi holttesteket. Vasárnap délelőtt temették el a kerepesi temetőben a főváros által adományozott díszruhában az olasz harctér-működésű hazahozott hősi holttesteket. A lasan esztől eső ellenére többszáz főnyi tömeg kísérte a sírhoz a koporsókat, ahol az összes válfelcsövezetek funkcionáriusainak gyászbeszéde után elhaltak. Ezzel egyidőben folyt le a rákoskeresztúri temetőben a zsidóvallású hősi holtak temetése, melyen a pesti zsidó hitközség, valamint az összes zsidó társadalmi egyesületek kiküldöttel is megjelentek.

- Megalakult a Tisza István Vivóklub. A Tisza István Vivóklub vasárnap délelőtt tartotta alakuló közgyűlését. Elnökké megválasztották Perényi Zsigmond bárót, társelnökké Szuk Gézát, titkárrá Kodós György dr.-t, Takács-Thalay István grófot, Rudnay Bélát, Lukovics Emilt, Raisz József dr.-t, Schilling Béla dr.-t. Tiszteletbeli tagokká a közgyűlés megválasztotta Kencsey Gézát, Andrassy Géza grófot, Vojnich Sándor bárót, Pallavicini György orgrófot és Mészáros Ervint, a külföldiek közül pedig A. W. de Vong hollandi kapitányt. A Klub helyiségei a Szentlőrinc-féle vívóteremben vannak.

- Kun Andor: Amerikai kóborlások. Most jelent meg Kun Andor-nak, az ismert publicistának legújabb könyve. Amerikai kóborlások a címe ennek a könyvnek, amelyk egy foglalkozik az amerikai magyarsággal, mint eddig még senki sem. Nem Amerikát akarja újból fölfedezni a szerző, nem a felhőkarcolókat, a girázi méreteket és az egyéb sublonos Amerikáról szóló riportokat ismétli meg Kun Andor, hanem avatott tollával, biztos ítélekészű szemével elénk tárja az Amerikába szakadt magyar véreink sorsát. Nyomorukat, szenvedésüket, családi életüket és minden olyant, amiről eddig foglalkozni nem volt. Az izléseken kiállított, tartalmas könyvnek minden bizonnyal rendkívüli sikere lesz.

- Andréka főkapitányhelyettes egyeztetési a fuvarozó munkások bérkövetelését. Vasárnap délután a fuvarozó munkások bérkövetelési sík tárgybán gyűlést tartottak. A gyűlésen mintegy kétezer főnyi munkásság jelent meg, akik követelésük el nem fogadása esetén a sztrájk kimondását követelték. A vezetőség indítványára azonban elhatározták, hogy felkérjük Andréka Károly főkapitányhelyetteset a bér egyeztetésre. A bér egyeztető bizottság döntéséig elhalasztották a sztrájk kimondását.

- Többszáz milliós vameselést követelt el egy textilkereskedő. A rendőrség ma letartóztatta Fried Gyula 19 éves kereskedelmi alkalmazottát, aki főnökével, Löwy Andor textilereskedővel együtt hamisított vamárubeváltásokat és egy, a vámházból lopott bélyegző segítségével többszázmillió értékű megkérőleveleket az államot, Löwy Andor megszöktető. Ellene körözöletet bocsátott ki a rendőrség.

- Betűresek. Bermann József hivatalnok Dráva neai lakású alkulesét felnyitották és 50 millió értékű ruhaneműt ltvették. Kohn Jenő kereskedő Nefelejts neven 27. szám alatti lakásába ismeretlen tettesek betörték és harmincmillió értékű ruhaneműt elraboltak.

- Letartóztatták Kesztenbaum Salamon textilereskedőt. Megírta már a lapok, hogy Kesztenbaum Salamon Király úti textilereskedő kétfélemillió korona értékű szövetkészletet lenn. Kiderült, hogy Kesztenbaum Bécsben 12 nagykereskedőtől mintegy tízmilliómillió korona értékű árut vett hitelbe és ennek árából költségvetéséget akart kifizetni. Kesztenbaumot a főkapitányságon letartóztatták.

- Az angol választások eredményétől függetlenül, változatlanul ócsok a közkedveltségnek örövendő Fenyves Dezso Rt. áruházának árai. Olvassa el a cégnek lapunk mai számában közzétett hirdetését.

- Ötvenmilliót sikkasztott, hogy motorbiciklit vásárolhasson. A Vox rádió iparekkek vállalata feljelentést tett a főkapitányságon Feust Walter nevű tisztviselője ellen. Feust Walter, akit vállalta az állam bízott meg, hogy 15 láda külföldről érkezett rádiókészüléket vámoljon el, a vámnnyugtákat meghamisította és 50 millió koronával többet vett fel a vállalt pénztárából. Feustot előállították a főkapitányságra, ahol bevallotta, a csalást és elmondotta, hogy a pénzen motorbiciklit vásárolt.

- Megmérgezte magát egy hírhedt francia anarchista nő. Párizsból jelentik: Germaine Berthou anarchista nő, aki annakidején agyonlőtte Marius Picaudot, az Action Française főtitkárát, egy templomban megmérgezte magát. Tettét idejekorán észrevették és kórházba szállították, ahol csakhamar jobban lett. Berthou öngyilkosságát kísérlete előtt levelet írt Daudetnek, melyben azt írta, hogy fia a 13 éves Philippe, aki türelvelelven egy évvel előbb meggyilkolták, az ő kedvese volt. Daudet-ne a levelet beszoalgattatta a vizsgálóbíróknak.

- Richard Strauss lemondott a Staatsoper igazgatásáról. (A Hétfői napló bécsi szerkesztőségétől.) Richard Strauss, a Staatsoper világhírű igazgatója Drezdából, ahol mostan tartózkodik, levelet írt a közoktatásügyi miniszternek, melyben bejelenti, hogy lemond a Staatsoper igazgatóságáról. Bécsi művészeti körökben Strauss lemondását avval okolják, hogy már több ízben differenciái támadtak Schalkkal, a Staatsoper másik igazgatójával, aki mindenben kontrapozírozta Strauss intézkedését. Strauss távozása óriási veszteséget jelentene Bécs művészeti életére, miért is mozgalom indult meg, a két igazgató kibékítése és Strauss ittartása érdekében.

- Halál az utcán. A Rudolf-vakparton Kaszetyi János 64 éves napzámos összeesett és mire a mentők megérkeztek már meghalt. Holttestét a törvénytörési orvostani intézetbe szállították.

- Halálozás. Zolner Béla faipari részvénytársasági vezérigazgató rövid ideig tartó betegség után szombaton éjjel elhunyt. Az elhunyt széles társadalmi köröknek közkedvelt és közbecsülésben állt tagja volt. A halottban Stern Samu udvari tanácsos az Elelmiszter Rt. elvárnói sógorát gyászolja. Ma délben egy órákor temetik.

- Megszurkált vémör. A Baross tér és a Verseny neva sarkán levő kereszmában összeszólalkozott Varga Mihály vasúti altiszt és Ordasi Dezsó vémör. A verekedés hevében Varga kést rántott és többször hasba szúrta Ordasi Dezsőt, akit súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították. A szurkáló vasutat letartóztatták.

- A bonyhádi zsidó temető össze-tört síremléki. A Világ tavaly októberben hosszabb tudósítást közölt arról a vandál pusztításról, amelyet "felelőtlen elemek" a bonyhádi zsidótemetőben végeztek. A cikk szerint a tömeg először egy kavéházban tört, zuzott, majd kivonultak a zsidótemetőbe, ahol összeröptek a síremlékeket, szétrombolták a sírokat s több síremlékre kegyelet-sértő gunyos szavakat írtak. Az eset miatt a bonyhádi gimnázium tanári karának feyelelmi széke 40 diákok dorgálására, egyet pedig ki-zárásra ítélt. Az ekket átvette az Egyenlőség is, ami miatt az Ebreddő Magyarok Egyesületének szolnoki csoportja nevében Korács Agoston, a bonyhádi ebreddő elnöke sajtó-pórt indított Podor Tibor és dr. Szabados Lajos ellen, akiknek ezen belül kézbesítették ki a vádiratot. Dr. Ballagi Ernő védő kifogásokat jelentett be a vádirat ellen és fel-ajánlotta, hogy a cikknek összes állításait bizonyítani hajlandó.

- Elkártyázta a sikkasztott milliókat. Az Ungváry-féle fajsloka feljelentésére letartóztatta a rendőrség Feltényi Vilmos 33 éves üzletvezetőt, aki a vállalatlól 30 millió koronát sikkasztott. Feltényi elmondotta, hogy az el-sikkasztott pénzt a Józsefvárosi Körben elkártyázta.

Mi a hölgyek kívánsága? Elegáns, szépen, divatosan és olcsón ruházódni! E cél érdekében kérem áruházzam kirakatit és annak szencziós. Öszi és téli modelleket minden versenyteljesítmény árárt megkíméltem! Téliköpeny gyapjuvelurból 978.000-tól Téliköpeny gyapjuvelurból 1.600.000-tól Seal Electric kabát brokát bélésű, 120 cm hosszú 5.200.000 Szürke Patagonisch bunda brokát bélésű, 130 cm hosszú 3.900.000 Nutriette sportkabát minden lehetőségen 2.600.000 Nagy választék szőrméztet (zebra- és seal-pus kabátokban, valamint kosztimómban, ruhákban, aljakban, gyapjuírók-kabátokban és trikó-selyem-csmerkekben. MOLNÁR GYULA divatváza Budapest, VII., Rákóczi út 22

Sárcipő és hócipő javítás. Sarkalás 10 ezer, talpálás 20 ezer. Sárcipőből hócipő! készíti VADÁSZ gumiszom, Szerecsen u. 50, Liszt Ferenc tér és Nagymező u. között

MARVEL CHYPRE COLOGNE WATER NE 1793 A festőpárlás legújabb szencziója!

Horváth és Halász

IV. Váci u. 26 női és férfidivatkermék és selyemkülönlegességek árúháza Alapítva 1895 Téli szövet- és selyemkülönlegességek nagy választékban márraktáron Árunk a minőséghez képest a legolcsóbbak

Baldwin kormányalakítása

London, november 1.

A Star választásának tartja, hogy az új kormány a következőképpen alakul meg: Miniszterelnök: Baldwin lord, külügyminiszter: Curzon lord, kincstári kancler: Sir Robert Horne, gyarmati ügyi miniszter: Austin Chamberlain, lordkancler: Pirkenhead lord, légügyi miniszter: Heare, hadügyminiszter: Derby lord, belügyminiszter: Neville Chamberlain.

London, november 2.

Munkáspárti körökben származó hírek szerint Macdonald, mielőtt lemond, véglegesen tisztázni akarja a Zinovjev-féle level kérdését.

Eltették az öngyilkossá lett Károlyi rendőrfelügyelőt

Vasárnap délután 4 órakor temették el a fővárosi temető mellett Károlyi Géza dr. rendőrfelügyelőt, aki meghurcoltatása miatt édesanyja sirján feleltette magát. A rendőrség ugyan hivatalosan azt a jelentést adta ki, hogy a becsületéért martíriát teljes szemben a temetőről hiányzott a belügyminiszter, a főkapitány és számos olyan egyéniség, akiknek meg kellett volna adniuk a végtesítettségét a tragikus véget ért rendőrfelügyelőnek. Hiányzott a rendőri zenekar is.

A pompát a Szeles rendőrfelügyelő parancsnoksága alatt kivonult két felszakasz rendőr helyettesítette. A temetésen Szeles, Hugó és Dörning Henrik főkapitányhelyettesek, Katona Rezső, Ilék Aladár és Kiss István főtanácsosok, Török János főparancsnok, Kovács Miklós vizsgálóbíró, Böhm-Hümér János főosztályvezető és elhunyt rendőrfelügyelő nagy számú kollégája vett részt.

A beszéd után a koporsót hat rendőr emelte a gyászokcsira. A koporsót teljesen elborították a koszorúk, amelyeket barátok és tisztelők küldtek. A nyitást sir előtt a rendőrszakasz tisztelgett és a pap rövid imája után elföldelték dr. Károlyi Géza holttestét.

JÓN november 7-én JÓN HARRY PIEL

Meglepi árakat fizetek viselt férfitrukkéért
Wertheimer Gy. Zichy Jenő u. 23. Telefon 165-23

500.000 korona
jőminőségű Himalaya
női kabát
Gerő Márton,
Király ucca 22. (sarkoküzlet)

HIGANYFÓGAT ARANYAT PLATINÁT DISZTÁRGYAKAT
legárágabbban veszek
Bross Antal
/azset & Károly/ telefont

Lakására jövök venni készült férjruhát, fehérneműt, katonaruhát stb.
Friedner, Rökk Szilárd u. 22, III. 19. Tel. I. 62-48

Elfogták a legvakmerőbb besuranó tolvajt

Egy nagyvárosi karrier története — Bankhivatalnokból lakásfosztogató — A budapesti Fatia Negra

A főkapitányságra az utóbbi időben rengeteg sok feljelentés érkezett, nagyrészt orvosoktól és ügyvédekől, hogy távollétük alatt egy fiatalember behatolt a lakásukba, ékszerlágyakat, arany- és ezüsthalmikat összehajszolt és azután odéballott.

Molnár György detektívfelügyelő csoportja heteken át folytatja a nyomozást a titokzatos tolvaj után. Legjobban az nehezítette meg a detektívek munkáját, hogy noha bizonyos volt az, hogy valamennyi lopást egy ember követte el, mégis különböző személyleírásokat adtak azokról a helyekről, a hol a tolvaj megfordult. A különböző személyleírások összeegyeztetéséből azonban kétségtelenül megállapították azt, hogy a tolvaj 25-30 év körüli fiatalember, nagyon elegáns, jomodevan, néha főhadnagy egyenruhában jár, hol szőke, hol fekete albauszit visel.

A legutolsó feljelentést Sztelho Kornél dr. ügyvéd tette az ismeretlen tolvaj ellen. Az ügyvéd lakására ugyanis a délioldali órákban, mikor az irodában nem volt senki, beállított a fiatalember azzal, hogy az ügyvéd ural sűrűs beszélni valójában. Természetesen azt a választ kapta, hogy Sztelho dr. nincsen otthon és az irodában nincsen senki. A fiatalember erre azt mondta, hogy nehány sort szeretne az ügyvédnek írni. A szóbeágy gyantafüggelékkel azzal az elegáns fiatalemberrel az ügyvéd dolgozószobájába, papírt tett eléje. A fiatalember leült az ügyvéd íróasztalához és írni kezdett, a cselédjain pedig visszament a konyhába. Néhány perc múlva a fiatalember távozott.

Mikor Sztelho dr. dőlben hazakerkezett, az íróasztalán a papírok értelmellen átom-bákonkol talált, az ügyvétről ellenben fel volt íszelve és minden értékesebb holmi eltűnt. A feljelentés után a detektívek erőlyes nyomozáshoz fogtak és Gál Alajos detektívfelügyelőnek több-nagyon farszót hajszta után sikerült elfognia a tolvajt, Schneider Lajos 24 éves volt magánhivatalnokot. Schneider Kobányán, a Maglódi-út mellett, egy szőlőskert közepén, egy kalypában lakott és itt ütött rajta Gál detektívfelügyelő.

A kis szobácskában főhadnagy uniformist, nyolc rend vadonatúj ruhát, albauszit, álszakált, a szekrény tetején pedig, egy üvegfalban megalvadt vért találtak, amelynek története később derült ki. Schneider nem is tagadta, hogy a lopásokat ő követte el és úgy emlékszik, hogy mintegy negyven besurranást követett el. Pontosan nem is tudja megmondani, hogy hány helyen járt.

Schneider nem is tagadta, hogy a lopásokat ő követte el és úgy emlékszik, hogy mintegy negyven besurranást követett el. Pontosan nem is tudja megmondani, hogy hány helyen járt.

Vallomása során azután lassanként kibontakozott egy nagyvárosi álgavallér, egy modern Fatia Negra egész karrierje, aki lovag, sőt krakéler volt, párbajhős, előkelő társaságok kedvelt tagja, nagyzerfűtáncos, szellemes társalgó, zsúrferfi, divatot csináló világi — és a legügyesebb, legvakmerőbb besuranó tolvaj.

Az ékszeresek azzal védekeznek, hogy jóhiszeműen vásároltak az elegáns fiatalembertől ékszerket, Schneider mindig igazolta személyazonosságát, ha egyenruhában volt, tiszti igazolványa is volt. Schneider letartóztatták, az ékszeresek sorsáról hétfőn fog dönteni a főkapitányság.

Mikor Schneider látta, hogy az üzet jól megy és lopásból nagyszerűen megél, otthagya a bankot és kizárólag a lopást választotta megélhetési forrásának. Nagyszerűen kiépítette magát besuranó tolvajnak. Orvosok, ügyvédek, nagyrészt személyes ismerőseinek lakásait szemelte ki és mikor tudta, hogy a háziak nincsenek otthon, akkor valamilyen ürüggyel beállított és ami kezéigyebe esett azt ellopta.

Orvosokhoz rendszerint úgy állított be, hogy az orvossal meg is vizsgálta magát és az orvos csak később jött rá, hogy rendelészobájából elloptak valamit. Hüttl Hümér egyetemi tanár is megjártja így vele, nemkülönbön Vador Henrik egyetemi tanárésőrd is, akitől Kacsóh Pongrácz hagyatékából származó nagyon értékes látesővet lopott el. Egy előkelő börtöngyűszőszál vizsont Schneider járt pórul.

Az orvos ugyanis, mikor rendelészobájába lépett, ott találta a fiatalembert. Schneider zavarában azt mondotta, hogy vérizsgálatot szeretne csináltatni.

— Tessék levetközni, — szölt előzékenyen az orvos és előszedte műszereit.

A kelepébe került Schneider kénytelen volt deréig levetközni és fogát szíva végteszennedni, míg az orvos erőt megcsapolya. Az ügyfélőlába összegyűjtött vért az orvos átadta Sshneidernek azzal, hogy vigye el az egyetemi laboratóriumba, ahol majd vegyelemezik. A legborzasztóbb a dologban az volt, hogy ennél az orvosnál Schneidernek nem volt alkalma semmit sem lopni, a karja ellenben napokig sajgott a tűszúrások helyén. Emlékeztül a szekrénye tetején őrizte a saját vért.

Kiss Máv. tisztviselő lakására azzal állított be, hogy fontos üzeneteket akar átadni. Barabás szerkesztő lakásán líhegve mondotta, hogy szenzációs leleplezés adatait akarja a szerkesztővel közölni. Mindennap értékes holmikat vitt el.

A legnagyobb stikljét egy miniszteri osztálytanácsossal követte el. Az osztálytanácsossal szóval-tásba keveredett a Gerbeaud-cukrászdában, ovagias úgy lett belőle és a segédek kardpárban állapodtak meg. A párbajt a 'déli órákban tartották meg egy vívőteremben és Schneider ellenfélét meg is sebesítette. Párba után a felek kibékültek és a segédekkel együtt a legjobb barátságban beváltak egy közeli étterembe és nagy dinnomódot rendeztek. Ebédközben az

osztálytanácsos elmondta, hogy délután légyottja van egy uri hölgy lakásán.

Több sem kellett Schneidernek! A találka idején felment az osztálytanácsos lakására és mintegy tizenöt millió korona értékű aranylágyat lopott össze.

Schneideri vallomása után természetesen kérdőre vonták, hogy kik voltak az orgazdák, akiknél a lopott értéktárgyakat értékesítette. Schneider meg is nevezte azokat az ékszereseket, akik az ékszerket megvették. Vallomása alapján még szombaton előállították öt ékszerest, köztük a Belváros egyik legelőkelőbb ékszergyárosát is. Valamennyit őriztebe vettek és vasárnap délelőtti hallgatta ki őket Szilvenczy Lajos dr. rendőrfőtanácsos.

Az ékszeresek azzal védekeznek, hogy jóhiszeműen vásároltak az elegáns fiatalembertől ékszerket, Schneider mindig igazolta személyazonosságát, ha egyenruhában volt, tiszti igazolványa is volt. Schneider letartóztatták, az ékszeresek sorsáról hétfőn fog dönteni a főkapitányság.

Frakk és szmoking

Öltönyök kölcsönzése, keveset használt öltönyök legolcsóbban kaptatók. Szőrmények fűrészhűtők, allandóan ve zek. Frost A. Lajos, VI., Szerecsen-utca 47. Telefon 203-26

Hölgyeim!

Tisztelettel értesítjük a mélyen tisztelt veivőinket, hogy miután kedves veivőinknek hozzánk való bizalma iránnyukban oly nagy mértékben nyilvánult meg, hogy üzletünk és szalonunk megnagyobbítása vált szükségessé. Ezáltal módunkban áll a nagybecsült veivőinknek szolid és legmértányosabb árakat nyújtani, úgy a rendeléseknél, mint a fagon-munkánál, melyok

a tollunk elismert szolid, legfinomabb és legelőgásabb kivitelben készülnek. Hozzát anyagból a legújabb szabás szerinti munkát a következő árakon vállaltuk:

Gyermekek téli kabát vagy felöltő	300.000
Leányka téli kabát vagy felöltő	450.000
Fiu téli kabát v. felöltő	400.000
Gyermekek ruha	200.000
Leányruha	400.000
Fiu öltöny	350.000

Az összes raktáron levő gyermekruházati cikkek mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Boy télikabátok 800 ezer koronától

Intézeti fehérneműk Atmeneti kabátok Télikabát ujdonságaink elkészültek

Áruink közismerten a legjobb minőségű és a legelőgás kivitelben készülnek

Katsinka Kornél utódai
gyermekruhakülönlégeségek üzlete
Budapest, IV., Párisi ucca 1. sz.

Kalapok!

Katonatisztiek, állami és városi tisztviselőik és igazolt osnládtagjaik, valamint bankok, gyárak és vállalatok alkalmazottjai az olcsó napiárból 10% engedményt kapnak, miért is igen tanácsos

női-, férfi- és gyermekkalap és sapka

szükségletét céggemmel beszerezni! Svájci sapkák minden színben.

Glass nyúlósőr és gyapjú férfi kalapok érkeztek!

Érdemes a város bármelyik részéről hozzám jönni bevásárlás végett!

LÓWY kalapgyár

Buda-pest
Olcsó eladás: VIII, Teloky tér 7. sz. alatti gyárhelyiségemben.
Főüzlet csakis női kalapokra IV, Párisi u. 3

A „Masamód” a Magyar Színházban

Tizenötéztendei pihenés után Heltai Jenő „Masamód”-ja újból megjelent a közönség előtt. Tizenöt évvel ezelőtt a Vígshízház hozta színe Heltai Jenőnek ezt a bübbajos színdarabját, a feledhetetlen emlékü Harmath Hedvél a címszerepben, most a Magyar Színházban Bajor Gizi kerealta a békebeli masamódkissasszony szerepét. A vígjáték — ha nem is igazékezik kasszadárának — felújításáért nem volt kár, mert mindig szivesebben hallgatjuk a színpadon Heltai Jenő masamódjának szavait, mint a divatos külföldi írők lélektelen hangját. Bajor Gizi masamódi, finom grációz jelenség, Csontos Gyula alakítása briliáns mesteri. Kis szerepében feltűnt Kertész Endre, az Unió érthetetlenül sokat pihenő művésze, akit a közönség több ízben nyílt színen tapsokkal méltótt pompás alakításáért, amelyből reflektorszerűen ragyogott ki tehetségek sugara. Forray Rózi, Csathó Gitta, Blaha Gitta, Horváth Elvira, Abonyi Hegedűs Jók voltak.

A Nótás kapitány első jubileumát ünneplik hétfőn a Fővárosi Operettszínházban. Huszonötödik év adják Farkas Imre nagyszerű operettjét, amely egymagában tölti be a műsort. Délután a Drósfőt kerül színe.

A Vígshízház jövő heti műsorában a játékrénd legkedveltebb darabjai változnak. A Vadkon, Möriz Szigmund nagyhatalú színműve, most vasárnap, hétfőn, csütörtökön, valamint jövő vasárnap kerül színe. A többi estén az Imádom!, Bunbury és a Tolvaj osztozok. Vasárnap délután a Bunburyt adják, mérsékelt helyárakkal.

Heltai Jenő, Bajor Gizi, Csontos Gyula művésze avatja eseményű „A masamód” előadását. A költői vígjáték rajla jövő heti műsort a Magyar Színházban, ahol ma hétfőn, szerdán, csütörtökön, pénteken és jövő vasárnap este kerül színe. Kedd és jövő szombat „Johanna”, Vasárnap délután mérsékelt helyárú előadás „Sasfók” Darvas Lili.

A Belvárosi Színház nagyszerű szenzációja „Az olasz asszony”, hétfőn, szerdán, pénteken és a jövő vasárnap este kerül színe. Titkos Ilona, Bóth Klári, Rozsnyai Ilona, Hahnel Aranka, Kertész Deszö, Sz. Molnár, Rabinyi, Vándory oszlokalos együttese játssa a példátlan mulatságos Szenes-darabot. Kedd, csütörtök, szombat a még mindig táblás házakat vonzó „Nagyhercegné és a pincér”, Vasárnap „A gazdag lány”, Szenes Bélának a 300-ik előadás felé közeledő vígjátéka, mérsékelt helyárak mellett.

Egy éj Velencében — november 15-én a Városi Színházban.

A Royal-Orfeum novemberi rekord-műsora

Szombaton este mutatta be a Royal Orfeum novemberi új műsorát, amely a szenzációsból szenzációsból származó óriási sikert aratott. A műsor minden egyes száma oly tökéletes művészi nyújtást nyújt, amelyt a régi békevilágban is csak élvezve látnánk egy-egy műsor keretében. Elsőrangú variété-műsor olyan díszgazdaságával azonban, mint amelylyel a Royal Orfeum most meglepte a közönséget, még a békeidőben sem találkoztunk soha egy esti előadás keretében. Claire van Duren et Max Meria mondán táncosár, Atzorsy olasz akrobaták, the Cycling Brunettes amerikai vídán, bieklisák, Devillier asszony a szentpétervári cári opera volt primaballerinájának és tizenkét tagú társulatának színdarabokéi, a 3 Swifts Amerika legügyesebb zsonglőre és Pichel és partnere burlész excentrikusok mind fénypontjai a műsornak, amely díszere válna bármely nagyvilági variété-színpadnak. A pompás műsort, amely a bemutatón rendkívül nagy sikert aratott és amely előreláthatólag egész hónapban át telt házak fog vonzani, Dénes Oszkának kedves és hangulatos kupléi és Zahler Magda táncművésznővel allejtett grációzus tánc egészítették teljessé. A közönség zsufolással megtöltötte a nézőtér és hálás elismeréssel adozott azért a pompás műsorért, amelyet Tarján Vilmos igazgató és Pástor Béla titkár olyan nagy szakavatottsággal állítottak össze,

SZÍNHÁZ

Billér Irén:

„A jogos kritika előtt mindig meghajoltam...”

A „Nótás kapitány”-nak ma lesz a huszonötödik előadása a Fővárosi Operettszínházban. Sohasem kellett — nyira megbecsülünk a jubileumokat, mint éppen manapság, amikor a közönség tetszése jubileum-ig engedi vinni a darabot. Meglátogatunk ültözőjében Farkas Imre operettjének főszereplőjét, Billér Irént, aki a következőket mondotta a Hétfői Napló számára:

— Az ország majdnem valamennyi színpadán felléptem már, barangoltam és bolyongtam vidéki társulatnál egyik városból a másik városba, reggel próbáltunk, délután utaztunk, este játszottunk és hogy nem egyszer ért henniünk a közönség részvételével, amely arra kényeszerített, hogy felszedjük színpadunkat, leszedjük kurtináinkat és tovább álljunk.

— Ez a vidéki színész élete: Nyomorúság, tengődés és nélkülözés s akkik munkájukat és pályájukat itt, a fővárosban kezdik, sohasem tudják és sohasem forják megjutditi, mit szenved a magyar szőgért a magyar színész, akit sorsa vidékre űz el.

— Számítatlan szép siker állott már akkor hátam mögött, amikor a budapesti Városi Színház meghívására feljöttém Budapestre és a Városi Színházban felléptem a „Reichstadi herceg”-ben. Ma már, amikor az idő távlatából nézem ezt a szerepemet és ezt a fellépésemet, arra a megállapításra jutok, hogy az operettnem nem volt meg a remélt sikerem és ezt csak annak tudom be, hogy a kynolnós, udvari szerep nem volt nekem való. A szerep nem volt a legjobb és, én nem tudtam kedvvel játszani, mert nem szerettem. A Gül-baba és a Tatarjárásban aratott nagy komoly sikerem után kevéssé megköntentem.

— Nem válnék be Pestén! gondoltam magamban, és néhez szívvel állítottam ki esténkét a színpadra.

A „Reichstadi herceg” után Zsoldos Andor bübbajos meséjű „Mátyás király”-ában léptem fel, majd újból visszatartam Kassára, ahol férjem szintársulatát játszott.

— Hosszú idő telt el. Egyszerre a Fővárosi Operettszínház meghívott a „Tatarjárás” Magyarorszi önkéntesek szerepére. Ez a szerep nekem különös emlékem. Ebben léptem fel először és ebben arattam első nagy sikeremet Székesfehérváron.

— Feljöttém hát Pestre. Eljásztottam Magyarorszi és mondhatom, nagy sikerem volt. A közönség tapsolt, a hírlapok kritikái valamenyen elragadtatással írtak rólam és dicsérték temperamentumomat, hangomat, játékomat. Ekkor leszerződtem a Fővárosi Operettszínházhoz és legközelebbi sikerem „Marinka, a táncosnő” című pompás operettnem arattam. Ezután léptem életem legszebb diadalára, „A hájtő nagy gráciá”, amelyet immár kétszázszor játszottam el kitűnő pártneremmel, Halmy Tiborral a Belvárosi Operettszínház színpadán. Amikor „A három gráciá”-ról beszélék, feltétlenül meg kell említenem Szabolcs Ernőt, az operett nagyszerű rendezőjét, aki éjt, napot egybe vetve dolgozott a sikerért.

A következő operett, amelyben szerepem volt, a Pompadour. Itt ismét el kell mondanom egyet-mást, amelynek, ha döntő hatása nem is volt életemre és pályámmra, mindenesetre elégséges volt ahhoz, hogy kezdjen elteríteni a színész pálya imádatát, attól a színpályától, amelyet én mindig rajongással szerettem és szeretek imádkozni most is.

— A Pompadour szereposztása körül akkoriban tengersok bonyolalmak támadt. Én nem akartam Pompadour asszony udvarhölgyének szerepét eljátszani, mert éreztem, nem is éreztem, hanem tudtam, hogy ez a szerep nekem telie-

sen alkalmatlan. Emiatt állandó részegben volt a színház levegője és a sok idegesség valóságos megmérgezte az a légtér, amelyben mi a kulisszák között élünk. A szereplőtől való vonakodásomat sokan félreértették és akkor kezdtek körülöttem suttogni:

— Billér nem mer Feddkát játszani.

— Hogy merlem-e, nem merlem-e, má már nem fontos, csak az az egy bizonyos, hogy a színház igazgatójának kérésére mégis eljátszottam a szerepet, pedig egy másik operettszínház akkorián a legfjnyesebb szerződéstelt ajánlattal kínálta meg. Én azonban nem akartam a Fővárosi Operettszínházról megválni és váltaltam az szerepet.

— Vonakodásomból tengerényi pletyka fakadt, amelynek én állottam középpontjában és amely Feddk Sárival való rossz viszonyomat eredményezte.

— En Feddk Sárít az ország egyik legnagyobb művésznőjének tartom és tartottam mindig és engem bántott legjobban, amikor egyszer és én novemberben és tudtomon kívül hozzá és hozzád méltatlan támadásokban részesítették őt. Az emberi rosszszággal, de a hamu alatt meglopulni emberi lelkiismeretlenség szótámadásait néhez kivédeni. És itt egyszer ilyen módon barcoltak, anélkül, azonban, hogy engem a közönség szeretetétől meg tudtak volna fosztani.

— Ellenségeim fegyverrel csak szurtak, de nem öltek.

— Én színésznő vagyok, a nyílt színpadon, a reflektorok világában élek és így mindenkinél előttem vagyok, aki támadni akar. A jogos kritika előtt meghajlok és meghajoltam mindig, de elkeseredtem, amikor egymagamban érezték azokat, a pöröltyűket, amelyeket az igazságtalanság és bizonyos egyeni érdekek vetettek felém.

— Semmi sem tart azonban örökké. Én magam kerestem fel Feddk Sárít a Margitszigeten, ahol egy egész napot együtt töltötünk és ahol mosolyogva meséltük el egymásnak, hogy egyesek minden fáradozásra kárba vesztett.

— A „Pompadour” után hosszú időre elúztatam betegem Olaszországba. A majdnem ketéves szakadatlan fellépés kifárasztott, betegé tettem.

— Aztán hazajöttém. Feljöttém az „Apukám”-ban majd a „Drósfőt”-ban és most részvételük abban a nagy diadalban, amelyből a „Nótás kapitány”-ban partnereim mellett nekem is jut valami.

• A nagyszerű Pöldes-vígjáték, a Kis muszkák, kedden, csütörtökön és vasárnapon Strindberg Hatátlán a hétfőn, Csokolón meg! című pompás francia vígjáték, szombaton (szünnapon) Szent Kísérték, pénteken szerepel a Renaissance Színház műsorán.

• Kiss Ferenc, Csontos, Rátkai, Kökény Ilona, Boross, Harmath Hilda, Siró Anna, Vendrey ragyogó produkciói minden este a Blaha Lujza Színházban. Az ősi siker-műsor utolsó hete. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal.

• Páratlan és példátlan világsiker a „Marica grófnő”, amely esteről este táblás házakat kerül színe a Királyi Színházban, Lábass Juci, Vaaly Ilona, Pálmay Ilka, Pásztor Ferike, Kiss Ferenc, Rátkai, Latabár, Böpöss, Szirmai, Raskó grandiozus együttesében. Vasárnap délután az „Arácska” Kiss Ferencel, Vaaly Ilonával, Somogyi Nusiával, Borossal, Latabárral, Szirmaival, mérsékelt helyárakkal.

• Kiss Ferenc, Csontos, Rátkai, Kökény Ilona, Boross, Harmath Hilda, Siró Anna, Vendrey ragyogó produkciói minden este a Blaha Lujza Színházban. Az ősi siker-műsor utolsó hete. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal.

MOZI ÉS FILM

Kvittek vagyunk!

Lubitsch Ernő első amerikai filmje és egy francia attrakció a Kamarában

Sokan vannak a nagyközönség és a szakemberek körében olyanok, akik már szinte lemondtak a mozi jövőjéről, azt mondván, hogy a kinematografiban már unat hozni nem lehet. Ezekre alaposan rácafol a Kamara-mozi e heti műsora. A Kamara olyan finom és értékes film-művészeti udvon-ágoi hoz, mint Lubitsch Ernőnek, az Amerikába elszereződött kitűnő német rendezőnek első amerikai filmje. Ebben a filmjében Lubitsch Ernő behízonította, hogy izemis lehet utat és értékes nyújtani még a kinematografiban, amelyek régen még nincsen minden ösvény lelaposva. Lubitsch Ernő valóságos színpadi attrakciói produktái ezen a Radius-filmeken. Fényéles elegancia, pazar gazdagság, csodaszép toillotték, lebilincselő téma és nagyszerű színeszék jellemzik ezt a filmet, amely azonban a közönséget lekötő ugyanazokkal az eszközökkel, amelyekkel egy színdarab leköti. És Lubitsch Ernő, az amerikai Lubitsch, valóságos briliánszt e filmben, amikor elejétől végig kitűnően pontosította hoz ki minden motívumot és momentumot. A film feliratait, amelyeket Pácsey László írt, ötletesen, illusztrálják az érdekes mesét. Ugyancz a művészi recept vezette egyébként

A hetedik mennyország

rendezőjét is, akit szintén a mai modern körbél telt témát dolgoított fel nagyszerű technikai eszközökkel és kitűnő színészekkel, akik közül kitűnik Gabriel de Grayone, a Szaguldó kerék főszereplője.

Mindkét film igen nagy sikert aratott a Kamara kényes izlésű, valogatott közönségénél.

Holnap, november hó 4-én telik le a Covered Wagon milliók pályázatának határideje

Édes Anyám!...

Hymnus az anyai szeretetről nyolc fejezetben — A Muzgóképek-Ötthon, Omnia, Corso nagy attrakciója

Csopeti hangulatban folyt le a Muzgóképek-Ötthon, Omnia és Corso, Budapesti e három legkedveltebb előadók színdarabjai pénteki premierje. Soha filmet olyan érdeklődés nem előzött meg, mint az „Édes Anyám!” című Fox vállalat attrakció és soha filmet olyan sikert nem arvelt, mint a kinematografának ez a halhatatlan mesterműve. Anyai hatásokra épült film után, szinte üdítőleg hatott ez a művészi alkotás és a közönség meghajla figyelte a mindannyiunk szívéhez mélyen kötődő egy darabjának persze. Szem nem maradt szárazon és mindenki lélekbe zárt a gyönyörű film hatásának csullathatatlán enléket és megállapíthatjuk, hogy az „Édes Anyám!...” felolte áll minden idők aktualitásának és a kinematografika örökésséi, klasszikus mesterművének tekinthető.

A neves tendenciájú film-főszereplő Mary Carr. Ki kell jelenítenünk, hogy ez a filmszínésznő a jelenkor legnagyobb művésznője, aki lélekbeható drámai játékaival az emberbarátság művészetét nem csudásán jár. Minden egybevetve: az „Édes Anyám!” az a film, melyet mindenkinél meg kell néznie, akiben csak egy szikrája is él az anyai iránti szeretetnek és mindenki legszentebb érzésének áldoz akon, midőn 2 órá szentelt a filmművészet e halhatatlan mesterművének megtekintésére.

Asszonyok ellensége! November hó 7-én a MOZGÓKÉPEK-ÖTTHON-BAN

SPORT

Budapest-Zágráb 3:1 (2:0)

Üllői út. - Bró: Vértés Imre

A magyar futball ünnepest ült vasárnap: a háborút után tegnap volt az első alkalom, hogy az utódállamok egyik-egyik reprezentánsait: a jugoszláv futball-sport legjobbjait láttuk vendégül a magyar fővárosban. A közönség meleg és tüntető szimpátiával fogadta a horvát futballistákat és szeretetelenk meg-megújuló meleg tapsokban adott kifejezést.

Unnepest kezdődött a mérkőzés. A magyar és horvát futball-sport vezetői a pálya közepére mentek és az elhangzott üdvözlőbeszédet után átadták egymásnak az ajándékokat. Az MLSz a Zágrábi Szövetség jugoszláv színekké ékesített pompás selyemszalagját, a zágrábi futballisták viszont az MLSz Corinthian-plakettjét kapták ajándékba.

Vértés Imre bíró sípjelére a csapatok a következőképpen álltak fel: Budapest: Fischer (VAC)—Fogl II, Fogl III (UTE)—Fuhrmann (FTC), Nyul II (MTK), Blum (FTC)—Rémay III (NSC), Takács (Vasas), Orth, Opatá, Jeny (MTK).

Zágráb: Friedrich (Hrvatski Akademski SC)—Dasovics, Vrbancsics (Gradjanski)—Hitreo (Gradjanski), Rupec (Gradjanski), Götz (Gradjanski)—Benkovics (HASK), Mantler (Gradjanski), Perska (Gradjanski), Vinek (HASK), Babics (Gradjanski).

Magyar támadással kezdődött a mérkőzés, amely azonban a horvát fedezet-szoron akad meg. Az 5. percben Takács szép lövést Friedrich csodás biztonság- góllal. A 7. percben esik az első korner, még pedig a zágrábiak javára, amelyt a kifutónak helyezkedő magyar védelem húsít meg. A 24. percben Mantler lövését Fischer kornerre védi, a közepre jutott labdát Fischer kibokolja. A labda Jennyhez kerül, aki lefut vele, a becenterezett labdát Opatá fogja, Orthos passzol, aki védehetlenül a hátsóba jut-tatja. (1:0).

Újrakezés után ismét a magyar csapat támad. Orth a 28. percben kilélt, helyét Opatá foglalta el, akit viszont Kohut helyettesít. A 34. percben vesz-

lyes helyzetet teremt a horvát csapat-sor, amely részükre korner eredményre. A korner Fischer eltéveszt védi. Majd eredménytelen magyar korner következik. A 37. percben Takács lövése a zágrábi oldalon akad meg, Vértés bíró azonban off-side címén nem adja meg. A 40. percben a horvátok ellen szabadrugás, a labda Opatához kerül, akinek lövése a kapusról visszapatlan Opatához, aki azt göllé értékélt. (2:0). Rövid mezőnyjáték után a féldő leteltét jelzi a bíró.

Szűnet után több gólhelyzet támad egymásután a horvát kapú előtt, amelyek előkészítésében főképpen Rémay III tevékenykedett. A 15. percben egy gyors horvát akció következményeképpen Vinek a zágrábiak jobbsszékekéjén megszerzi a horvátok első gólját. (2:1). A közönség viharos tapsal jutalmazza a horvátok szép akcióját.

Ezután magyar támadások egész soroza következett. A horvátok kifutónak védekeznek. Majd egy súlyos bírói tévedés következtében jut a magyar legény-szég harmadik góljához. Jeny kezzel fogta le horvát ellenfélét, ennek ellené-re Vértés bíró a vendékek ellen ítélt szabadrugást, amelyet a 26. percben Kohut juttat a horvátok hátsóba (3:1).

A magyar csapat ezután döntő fö-lénybe kerül. Szébbnél-szebb lövések mennek a horvát kapura, amelyek azon-ban sorra eredménytelenek.

A zágrábiakban egy rendkívül szim-patikus, tehetséges játékosokból álló csapatot ismertünk meg. Lelkesen, egymást megértve küzdöttek elejétől végig. Rend-kívül gyorsak, labdahecsék, igaz, vérből futballisták. A legreménytelenebb labdárú j pillanatok alatt startolnak.

A mérk. közül elsősorban az MTK balszárnyát emeljük ki. A támadások zömét ők vezették és készítették elő. A halvesorban Blum és Fuhrmann játéka magaslott ki. A Fogl — hátrvéd — pár nagyszerűen látta el feladatát és Fischer teljesítménye is a legnagyobb dícséretet érdemli meg.

sek még nincsenek eldöntve. — Nehéz-súlyban: 1. Orgoványi Mihály (UTE), 2. Strazsák Zoltán (Törökves).

— Lábtörések és egyéb sérülések. A Törökves—BTC mérkőzésen Paleseket, a BTC kapusát egy összetűsülést a yos-lón megrugták. A mentők eszméletlenül szállították a kórházba. — Ugyancsak a mentők vitték el a TFC kapusát, akinek a lábát törtek. — A Franzeppán ETC mérkőzésen Balogh Gyulát a Kör-ETC játékosai lábtöréssel szállították el a mentők a pályáról.

— Eljegyzés. Kánn Ferenc, az ismert sportírlapíró, a Magyar Uszó Szövetség titkára és a kitűnő futballbíró tegnap eljegyezte Lustig Lilit. — Az osztályorsjáték sorsjegyeit örí-si nyereséi esélyük miatt tömegesen vásárolja a közönség, mért is a sorsjegy-készlet már nagyon mért is, a sorsjegy- fogva a főeljárások utófeleleket, hogy a kapott sorsjegyeket vagy visszaküldeni vagy azok árát kiegyenlíteni szivesked-jenek, mert csak azok vesznek részt az új osztályorsjátékban, kik a sorsjegyet- ert járó összeget a húzás előtt idejében kifizették.

— Előadás az Olimpiazsról. Szieberth Imre Máv gépvári felügyelő, az olym-piai végrehajtó-bizottság tagja, Páris és az olimpiás címmel vetített és moz-góképekkel kísért, két részből álló elő- adást tart az Urániumban. Az első rész november 5-én, seerdín délután pontosan ¼ órákor veszi kezdetét, míg a másod- dik rész november 12-én, ugyancsak szer- dán d. u. ¼ órákor kerül sorra. Az elő- adás népszerű formában kívánja ismer- tetni hallgatóságával a párisi olimpiás- rőbb mozzanatait.

Frack — Smoking Kétszomsz és család Skalla Testvérek IV, Hajo u. 3. Tel. 139-04.

Mérték szerint közzitink elegáns férfiöltönyöket valódi angol és cseh szövetekből előnyös fizetési feltételek mellett Áránk készpénzben vagy részletben változtatnak Starker és Török VIII, József körút 62. sz.

Pénzkölcsön Ékszerekre és mindenmért értékár- gyakra, áru és ingatlan. Ékszerét saját érdekében becsültessé meg ná- lam. Ékszeréért horribilis árszám fi- zetek. Tuchten I. törv. hit. ékszerszá- értő vállalata, Dohány uca 57. szám. Telefon: József 66-91

Mozgófénykép színházak műsora Carmen-Mozgó: Hollywood (a legfré- sebb amerikai filmstarok felléptével). — Az éltított csók (Matyasovszky Ilona—Lázár Gida). Előadások d. u. 4-től kezdve. Corvin-Színház: Covered Wagon — Magyar és Angol Híradók. Előadások fél 7 és 9 órákor. Kamara. (Tel. József 140-27). Kvittek vagynuk. (Lubitsch-film) — Hetedik monnyerszég (Főszereplő Gabriel de Gravone). Előadások negyed 5, negyed 7, 8 és 10 órákor. Mozgókép-Olthon (Tel. 182-82). Édes- anyám! (Mary Carr). Előadások 4, 6, 8, 10 órákor. Royal-Apolló: Quo vadist? Leszállított helyárrakkal. Előadások fél 6, fél 8, fél 10 órákor. Olympia-Mozgó. (Tel. J. 129-47). Egy bizet két főnök, három feleség. (Amer. vizg. 8 felv.) — Fehér tigris (Prisella Deano). Előadások fél 4, fél 6, fél 8, fél 10. — Keddtől kezdve: Aki mer, az nyer (Harald Lloyd). — A Vasasok ifjúsági birkozversenye. Pehelysúlyban: 1. Dropa János (Vasas), 2. Schmidt László (Törökves), 3. Kionamé István (Csepel). — Könyvsúlyban: 1. Arany Lajos (MTE), 2. Fekete Konrád (MTK), 3. Fieker Mátyás (MTE). — Kisebbsúlyban: 1. Borbély Ferenc (MÁV), 2. Fehér Jenő (MÁV), 3. Kovács Károly (Törökves), 4. Szathmáry Miklós (MAC). — Nagykisebbsúlyban a helyezé-

Törökves—BTC 3:1 (1:0) — Üllői út. Bíró: Fenyves Miklós.

Törökves: Lantos—Mészáros, Siög—Lugosi, Wéber, Iváncsics—Szántó, Tritiz Veréb, Bartos, Schreiber. BTC: Palesék—Horváth II., Gruber—Borsányi, Buchnitz II., Horváth III.—Haja, Horváth IV., Buchnitz I., Varga, Schweng.

A mérkőzés bővelkedett durva jelenet-ekben. A Törökves nagyobb technikai fölényét a BTC durvaságokkal próbálta ellensúlyozni. A Törökves fölénye már az első féldőben rugott gölljával jut ki-fejezésre. A BTC durva játéknak kö-vetkezményeképpen a bíró a két Hor- vadtól kiltálította. A második féldőben a BTC is vezet néhány támadást, on-ka csapatokkal azonban képtelenek eredményt elérni. A Törökves két újabb göllal javítja az eredményt, míg a piro-főrekek Buchnitz I. révén érték el egyet- len göllukat. A mérkőzés vége felé Pa-lesék megcsúrl és helyét Schweng fog- lalja el. Mezőnyjátékkal ér véget a mérkőzés.

II. osztályú bajnokság:

Ékszerész—UMTE 2:0, 33 FC—EMTK 0:0, KTE—TTC 1:0. Föv. T. Kör—ETC 1:1, Husiparos—BAK 3:2.

Szombati eredmények:

I. osztály: MTK—II. ker. TVE 2:1, FTC—UTE 1:1, VAC—KAC 1:1, Vasas—Zugló 3:0, NSC—BEAC 6:2.

II. osztály: MAC—Postás 1:0, UTSE—KAOE 1:1.

Az MTE uszóversenye

A rokonszenves munkásgyeosítetnek az úszósportban ez volt az első szárny- úrbúlgatása. A kifutónak sikerült ver- seny eredménye a következők:

Junior mélység 100 méter: Ezer Józ- sef (MAFC) 1:30 mp., 2. Mokány János (MAFC), 3. Simmer Gyula (MUE).

Tekintettel az „Édes Anyám!” tökéle- tes művészi értékére és nevelő hatására, a Székesfőváros Tanácsa — anire példa eddig még nem volt — a filmet Budapest székesfőváros területére a vizálni adó alól mentesítette.

• A legnagyobb Mary Pickford-filmek. Mary Pickford, Amerika kedvence, aki férjének Douglas Fairbanknak a társ- ságában nemrégiben beutazta egész Európát, sajnós, Budapestet elkerülte. Most azonban, ha nem is személyesen, de legjobb filmjei főszerepében elkerül mihozánk is. A Projectograph Rt. meg- szerzte Magyarországra a legújabb filmjét és ezeket november 7-én és 8-án mutatja be ünneplés benmutató kere- tében. Az egyik film címe Rosita, és benne Mary Pickford egy spanyol (tan- cós szerepét játssza, a második pedig Az uccai énekesnő, amely szintén a mű- veszőn egyéniségére szabott nagyszerű szerep. A két film közül a Rosita körül elsőnek a nagyközönség elé a londoni premiérel egyidőben január hó folya- mán. A filmek nagy sikeréhez minden bizányval hozzá fognak járulni Kálmán Jenőnek, a Projectograph Rt. drama- turgjának feliratait.

JÖN november 7-én JÖN HARRY PIEL Várkonyi Mihály legnagyobb sikere „Az élet hullámain” című első amerikai filmje Radius Paramount attrakció Bemutatók: Eldorádó és Belvárosi mozgók

• A Quo vadis, a kinematográfia leg- hatalmasabb alkotása lesz állított hely- árrakkal még néhány napig kerül bemu- tatásra a Royal-Apollóban és az Uráni- umban. Előadások kezdete az Uránium- ban, háromnegyed 7, fél 9 és 10:10 órákor, a Royal-Apollóban fél hat, fél 8, fél 10 órákor.

ORION film ORION film A Corvin Színházban! holnapután premier!

RAMON NOVARRO és BARBARA LA MARR főszereplésével „Asszony a neved!” ORION film ORION film

RAMON NOVARRO és BARBARA LA MARR SCHARAMOUCHE főszereplői November 5-től, SZERDÁTÓL a CORVIN SZÍNHÁZ-ban ORION film ORION film

A KAMARA LUBITS Játékrendje Előadások: negyed 5, negyed 7, 8 és 10 órákor